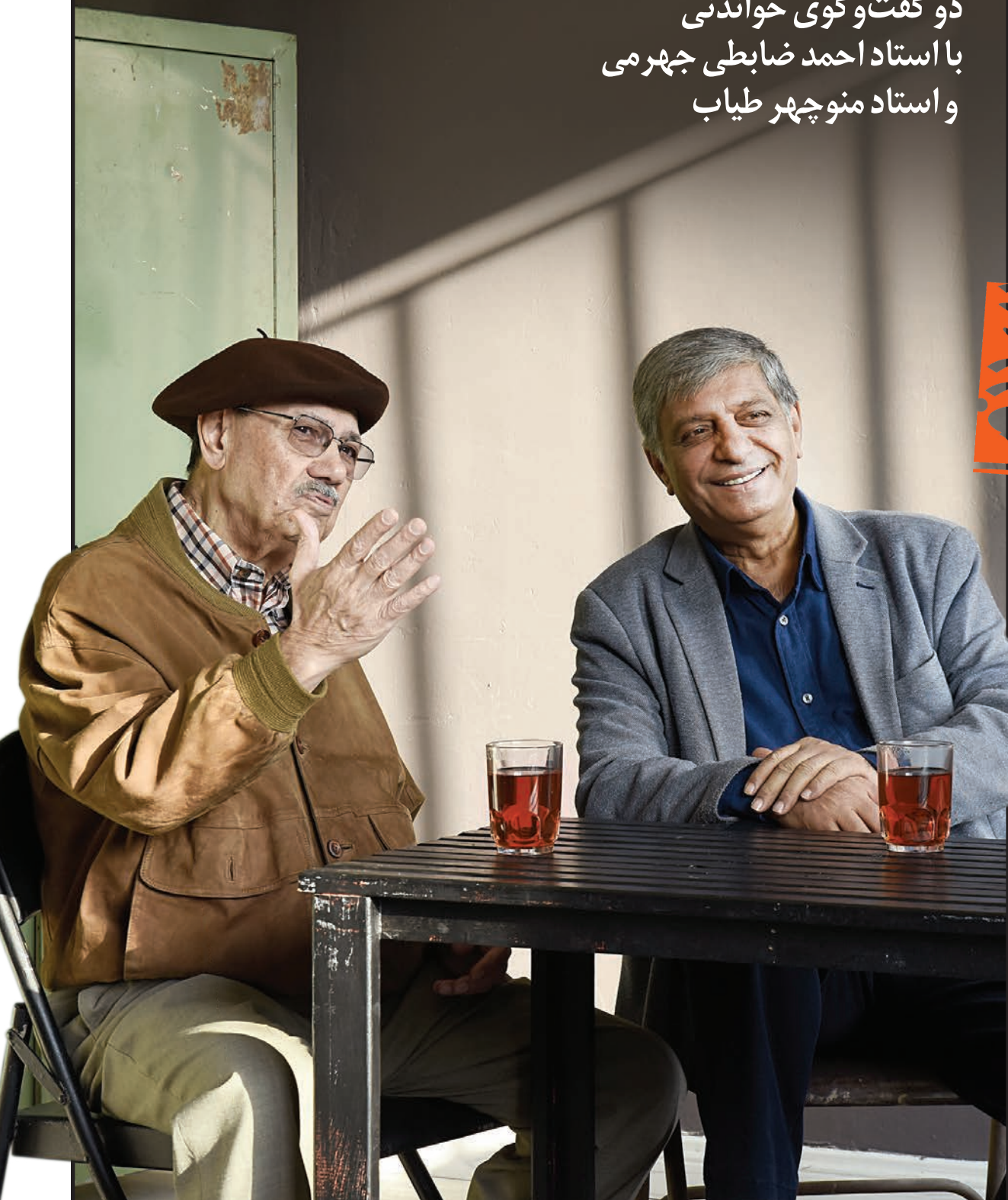

موعد تجلیل بزرگان

دو گفت و گوی خواندنی
با استاد احمد ضابطی جهرمی
و استاد منوچهر طیب

گفت و گو

روز اول

پردیس سینمایی چارسو

Charosou Cineplex, Tehran

13

www.irandocfest.ir

۱۸
آذر
۱۳۹۸

جشنواره بین‌المللی فیلم مستند ایران

کات CUT 1+
اهمیت و
دشواری
انتخاب

پرونده‌ای درباره‌ی هیات انتخاب
سیزدهمین جشنواره
سینما حقیقت

12
هشت
مهمان ویژه
جشنواره ۱۳

۸ چهره بین‌المللی در مقام تهیه‌کننده، مدیر
مؤسسات تولید فیلم، مسئول بازاریابی و...
برای ورکشاپ‌ها به تهران می‌آیند

10
هفت سال
پابه‌پای
دختران فروغ

خاطره حناچی می‌گوید مخاطب
اصلی فیلم‌اش بهزیستی و
حامیان حقوق کودک است

4
وقت
اصلاحات
فرار سیده‌است

گفت و گو با محمد حمیدی مقدم دبیر
سیزدهمین جشنواره سینما حقیقت و رئیس
مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی

چودود

سینما

نشریه روزانه سینما همین جشنواره بین المللی فیلم مستند ایران زیر نظر روابط عمومی مرکز گسترش سینمای مستند تجربی

مدیر مسئول: محمد حمیدی مقدم
سر دبیر: آرش خوشخو

تحریریه:
هانیه درویش
صوفیا نصرالهی
محمود صادقلوی گیوی
سارا شمیرانی
سمیرا انوری

بخش بین الملل: سمیه قاضی زاده
بخش خبری: محمد صابری
عکس: مریم سعید پور

گرافیک و فنی
صفحه آرایی: سمیه نظینی
ویرایش عکس: سهیلا گوردازی
ویرایش و تصحیح: روشا علوی

ایمان و امید و تلاش

پیام وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی

سینمای مستند، ایمان و امید و تلاش را در بطن هر رخداد جستجوگرانه می‌کاود تا به کشف حقیقت، این یگانه گوهر تمامی دوران‌ها دست یابد. کثرتی که با تمام تنوع و گوناگونی، اندیشه و باور مخاطب را به سوی وحدت سوق می‌دهد و سرچشمه‌های زلال معرفت و اشراق را بر او نمایان می‌سازد.

سینمای مستند از توانمندی‌های متنوعی برخوردار است تا بازتاب‌دهنده فرهنگ و هویت ایرانی اسلامی و عرضه‌کننده واقعیات این جامعه و نقد دلسوزانه این واقعیات باشد. کوششی هنرمندانه در جهت گذار از این واقعیات‌ها به سمت حقیقت مطلوب و موعودی که در بطن هر واقعیتی نهفته است. این یعنی بازتاب دادن مهرورزی و دیگرخواهی، خوب دیدن و نگرستن به آن چه که هست، نه تمرکز صرف بر آن چه که نیست. در این راه سینمای مستند باعث می‌شود همدیگر را بیش تر بشناسیم و آگاهی دقیق‌تری نسبت به شرایط داشته باشیم. به این ترتیب می‌توانیم گام‌های استوارتری برداریم و این ضرورتی است که سینمای مستند کارآمدی فراوانی در آن دارد.

امید آن که در سایه عنایات پروردگار متعال، کوشش همه فعالان این عرصه به بار بنشیند و برکات آن هر روز بیش از پیش نمایان گردد.

سید عباس صالحی
وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی

جست و جویی فرهنگ‌ساز پیام دبیر جشنواره سینما حقیقت

جهان امروز ظرفیت‌های وسیع سینمای مستند را دریافته است و از آن به شیوه‌های گوناگون بهره می‌گیرد. به همین دلیل حضور موثر و چشمگیر در این عرصه می‌تواند سینمای یک کشور را جهانی کند. عجین و همنفس بودن با بیم و امیدهای مردم و ریشه‌دوانیدن در سطوح و ساختارهای گوناگون جامعه، پویایی، واقع‌نگری، آرمانخواهی و طراوتی را به این سینما عطا می‌کند که تمام پیکره سینمای کشور می‌تواند از آن سیراب شوند. رویکردی که تحقق اهداف متعالی در عرصه سینما را در زمینه‌های مختلف تقویت می‌کند.

جشنواره سینماحقیقت، جستجوی هنرمندانه و فرهنگ‌ساز در عرصه سینمای مستند برای پیوندی نوین است. پیوندهایی که ریشه‌های ژرف هنر و فرهنگ اسلامی و ایرانی ما را با نیازها و مقتضیات جهان معاصر همگام می‌کنند و هویت یگانه ما را در میان بیگانگان به رخ می‌کشند.

پیوندهایی که در فضای فرهنگی جشنواره شکل می‌گیرد، مهم‌ترین سرمایه‌ای است که گام‌های ما را برای حرکت در مسیرهای تازه استوار می‌کند.

سینماحقیقت امسال گام در مسیری تازه می‌گذارد و می‌کوشد از ظرفیت‌های گوناگون سینمای مستند بهره گیرد.

ضمن خوشامدگویی به تمامی مستندسازان و میهمانان محترم، از همکاران گرامی در ستاد جشنواره تشکر می‌کنم و از پروردگار متعال توفیق همگان را خواستارم.

محمد حمیدی مقدم
دبیر جشنواره

پیمودن راهی طولانی در مجالی اندک پیام رئیس سازمان سینمایی

رونق سینمای مستند در نقاط مختلف کشور و استقبال بین‌المللی از مستندهای ایرانی حکایت از آن دارد که این سینما می‌تواند ابزاری مناسب برای تعاملات فرهنگ‌ساز باشد و به بیان حقایق راستین کشورمان بپردازد. توجه ویژه به سینمای مستند در مسیر وسعت بخشیدن به قلمرو فعالیت‌ها و تعمیق رویکردهای اصیل، حضور پر شور سینماگران در حیطه تولید و عنایت به ضرورت فعالیتی پیگیر و ثمربخش، همگی سبب گردیده تا این گستره آکنده از تحرک و پویایی باشد.

محوریت بخشیدن به فعالیت‌هایی منسجم و متنوع موجب شده در مجالی اندک راهی طولانی پیموده شود و چشم‌اندازهایی وسیع‌تر در عرصه‌های داخلی و بین‌المللی فراروی همگان قرار گیرد. تلاشی که امید می‌رود شکوه و شایستگی استعداد هنرمندان متعهد و خلاق ایران اسلامی را بیش از پیش نمایان سازد و ثمرات ارزشمندی را در عرصه‌های گوناگون به بار آورد.

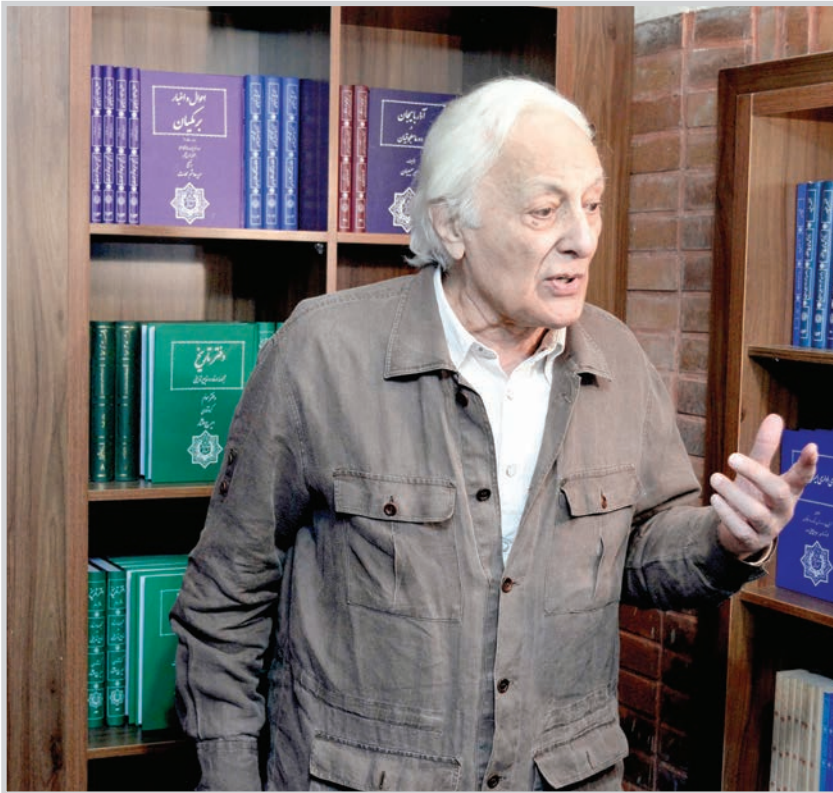
هدف از برگزاری جشنواره سینماحقیقت، تقویت بنیان‌های سینمای مستند و بهره‌مند ساختن آن از داشته‌ها و دستاوردهای خویش و تبادل تجارب با دیگران است. رویدادی که توجه به ابعاد وسیع آن می‌تواند از جنبه‌های مختلف بر سینمای ایران تأثیری ژرف بر جای بگذارد.

رشد و شکوفایی سینمای مستند که با برگزاری جشنواره سینماحقیقت روندی شایسته به خود گرفته است، سرآغاز حرکت‌هایی ثمربخش‌تر در آینده خواهد بود. امید آن که این جشنواره بتواند امکان سرمایه‌گذاری بیشتر در زمینه سینمای مستند و ظرفیت‌های گسترده آن را فراهم سازد و دستاوردهای فراوانی را برای سینماگران ایرانی به ارمغان آورد. در پیمودن این مسیر ارزشمند برای تمامی تلاشگران عرصه فکر و فرهنگ آرزوی توفیق روز افزون دارم.

حسین انتظامی
رئیس سازمان سینمایی

یک افتتاحیه متفاوت

آغاز به کار جشنواره «سینما حقیقت» در دوره‌های قبل بیشتر از جنس دورهمی بود و تازه شدن دیدارها. جشنواره سیزدهم اما برای این دورهمی دوستانه، در قالب آیین افتتاحیه اتفاقات ویژه‌ای را هم تدارک دیده بود. صبح امروز دوشنبه ۱۸ آذرماه، سالن اصلی پردیس سینمایی چارسو میزبان برگزاری آیین افتتاحیه سیزدهمین جشنواره بین‌المللی «سینماحقیقت» بود. در این مراسم که با همراهی فیلم‌خانه ملی ایران برگزار شد، با حضور استاد منوچهر انور، تصاویر دیده‌نشده‌ای از راش‌ها و پشت‌صحنه فیلم «باد صبا» ساخته آلبر لاموریس برای حضاران اکران شد. مراسم افتتاحیه این دوره با حضور بزرگان سینمای مستند ایران نظیر استاد منوچهر طبیب، محمدرضا اصلانی، کامران شیردل، احمد ضابطی جهرمی، محمد تهامی‌نژاد، حسین ترابی، اعضای شورای سیاست‌گذاری جشنواره، صاحبان آثار بخش‌های مختلف، مستندسازان، اهالی رسانه و علاقه‌مندان فیلم مستند برگزار شد. این یک آغاز باشکوه برای یک هفته گردهمایی بزرگ دل‌بستانان به سینمای مستند ایران بود. سیزدهمین جشنواره بین‌المللی «سینماحقیقت»، هر روز در شش ستانس، به مدت یک هفته، از ساعت ۱۰:۳۰ تا ۲۴ میزبان مستنددوستان است.

۱۰ نکته کلیدی از سیزدهمین دوره جشنواره سینما حقیقت

۱ کاخ اصلی جشنواره به سیاق سال قبل پردیس چارسو در مرکز تهران خواهد بود. در خیابان جمهوری. تجربه دو سال گذشته نشان داده که عموم مخاطبان حرفه‌ای و غیر حرفه‌ای از انتخاب پردیس چارسو راضی بوده‌اند. آثار جشنواره در شش سالن این پردیس برای علاقه‌مندان که موفق به تهیه بلیط جشنواره شده‌اند پخش خواهد شد. از ساعت ۱۰ و ۳۰ دقیقه هر روز تا نیمه شب به پخش آثار پرشمار این جشنواره بین‌المللی خواهند پرداخت. امسال موزه سینما واقع در باغ فردوس همبرای علاقه‌مندان ساکن در شمال شهر تهران به تکرار برنامه‌های جشنواره خواهند پرداخت. برنامه‌های سالن موزه سینما از ساعت ۱۵ و ۳۰ شروع خواهند شد

۲ جشنواره به شکل رسمی از صبح امروز دوشنبه ۱۸ آذر ماه و در مراسمی در سالن شماره یک پردیس چارسو آغاز می‌شود.

۳ در این دوره جشنواره افرادی که کارت ورود به سالن دارند برای تماشای فیلم نیازمند رزرو رایگان بلیت هستند و تعدادی از صندلی‌ها هم برای فروش بلیت به صورت حضوری برای افراد بدون کارت در نظر گرفته شده است. بلیت ستانس‌های بعد از ظهر به مبلغ ۱۰ هزار تومان و بلیت ستانس‌های صبح به قیمت ۵ هزار تومان به فروش می‌رسد.

۴ اگر کنجکاوید که از رقم جوایز باخبر شوید خدمتتان عرض کنیم که جوایز بخش مسابقه بین‌المللی سینماحقیقت به این شرح است:
تندیس جشنواره، دیپلم افتخار و مبلغ ۵ هزار دلار به بهترین فیلم مستند بلند تندیس جشنواره، دیپلم افتخار و مبلغ ۴ هزار دلار به بهترین فیلم مستند نیمه‌بلند تندیس جشنواره، دیپلم افتخار و مبلغ ۳ هزار دلار به بهترین فیلم مستند کوتاه تندیس جشنواره، دیپلم افتخار و دو جایزه دو هزار دلاری به عنوان جایزه ویژه هیأت داوران

۵ بازار فیلم با حضور ۱۶ میهمان خارجی، عصر روزهای بیستم تا بیست و سوم آذرماه ۹۸ در پردیس سینمایی چارسو برگزار می‌شود.

۶ چشم انداز مستندهای بالکان، برگزیده‌های جشنواره میلیونیم بلژیک، بخش نمایش‌های ویژه و پرتره‌های سینمایی از جذاب‌ترین بخش‌های جشنواره امسال برای حرفه‌ای‌ها هستند. از ما ننشیده بگیرید اما بخش پرتره اصلاً یک حلاوت دیگری دارد. فیلم‌هایی درباره اندری تارکوفسکی، فلینی، پیتیر سلرز، مبلوش فورمن و...

۸ از جمع ۵۵ فیلم مستند تولیدی ۳۹ کشور خارجی که در بخش‌های مختلف بین‌المللی سیزدهمین دوره جشنواره سینماحقیقت روی پرده می‌روند، آلمانی‌ها با ۸ فیلم در صدر جای گرفتند.

پس از آلمانی‌ها، مستندسازان کشور فرانسه با ۷ فیلم در رتبه دوم این فهرست جای گرفتند. ایتالیا و آمریکا نیز ۶ فیلم در این دوره‌ی جشنواره دارند.

از کشورهای هلند، نروژ، لتونی، لیتوانی و قطر، ۳ فیلم در سینماحقیقت به نمایش گذاشته می‌شود. مستندسازان روسیه، اسپانیا، لهستان، ترکیه، مصر، صربستان، بوسنی، استونی، افغانستان، اتریش، انگلستان، مجارستان هم با ۲ فیلم در جشنواره امسال حضور دارند.

سایر کشورهایی که با یک فیلم به سینماحقیقت آمده‌اند، به این شرح هستند: بلژیک، استرالیا، ژاپن، اندونزی، سوئیس، مقدونیه، کامبوج، قبرس، جمهوری چک، سوئد، سودان، چاد، آرژانتین، ایرلند، غنا، مجارستان، رومانی، پرتغال، کرواسی، اوکراین.

۷ امسال بخش فیلم‌های حوزه کارآفرینی هم جاذبه‌های خاص خودشان را دارند. آشنایی با زندگی‌های چهره‌های موثر عرصه اقتصاد و تولید. مثل داستان خودکار بیک در ایران، کامیون‌های ماک و بیان کارآفرین اهل استان فارس که یکی از مهم‌ترین مجتمع‌های توریستی بومی منطقه را راه‌اندازی کرده است.

۹ مسعود فراستی منتقد برجسته و جنجالی در کنار محمد مهدی طباطبایی نژاد (رئیس پیشین سازمان گسترش سینمای مستند و تجربی و رئیس فعلی بخش نظارت و ارزشیابی سازمان سینمایی) در کنار مهدی قربان پور داوران بخش شهید آوینی هستند. در این بخش ۲۹ فیلم حضور دارند.

۱۰ امسال با ابتکار دبیر جشنواره، تمام فعالیت‌های اصلی و جنبی جشنواره سیزدهم از یک مدیریت هنری واحد سود می‌برند. رضا عابدینی گرافیست نام‌آور ایرانی این وظیفه را به عهده دارد. او برنده شماری از معتبرترین جوایز بین‌المللی گرافیک در سال‌های اخیر بوده است. اگر پوستر امسال جشنواره را دیده باشید به ذائقه و سلیقه خاص و منحصر به فرد او پی برده‌اید.

هر روز با TOP10

چهره‌ها

لقمان خالدي

آغاز با خداحافظی!

«مهمانی خداحافظی» تازه‌ترین مستند لقمان خالدي است که امسال در بخش ویژه «مستند کارآفرینی» جشنواره حضور دارد و امروز می‌توانید در ستانس ساعت ۱۴ در سالن شماره ۵ به تماشای آن بنشینید.

فتح‌الله امیری

روایت قربان

«قربان» تازه‌ترین محصول همکاری فتح‌الله امیری با شبکه جهانی «جام‌جم» است که با نیما عسگری به صورت مشترک آن را کارگردانی کرده است. این مستند امروز ساعت ۱۴ در سالن ۱۶ اکران می‌شود.

شهید مدرس

مدرس نمایندگی

مستند «تنها مدرس» به کارگردانی معین شافعی از محصولات حوزه هنری، با موضوع مروری بر زندگی سیاسی شهید آیت‌الله مدرس امروز در ستانس ۱۸ سالن شماره ۵ چارسو رونمایی می‌شود.

وقت اصلاحات فرار سیده است

گفت و گو با محمد حمیدی مقدم
دبیر سیزدهمین جشنواره سینما
حقیقت و رئیس مرکز گسترش
سینمای مستند و تجربی

محمود صادقلوگیوی

با محمد حمیدی مقدم رئیس مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی و دبیر سیزدهمین دوره جشنواره سینما حقیقت به گفت و گو نشسته ایم. او تهیه‌کننده حرفه‌ای در تلویزیون بوده است و با مجموعه‌های سینما ۲، سینمایی ۱، سینما ۴ و مستند ۴ او را به خاطر می‌آوریم. او به دنبال نوآوری در چرخ‌نبوده‌ها اما به عنوان مدیری که از خارج از بخش دولتی به جرگه مدیران وارد شده، سعی کرده کاری را که مدیر پیشین مرکز شروع کرده بود به یک مرحله بالاتر ببرد. تلاش او برای جدی کردن جایگاه جشنواره سینما حقیقت برای تماشاگران حرفه‌ای بازتاب‌های متفاوتی داشته. در واقع جشنواره امسال می‌خواهد تماشاگران خاص و حرفه‌ای خود را پیدا کند و به آنها احترام مضاعفی بگذارد و راه انداختن بخش ثبت نام آنلاین در همین راستا رزبایی می‌شود. او به اشکالاتی که ممکن است ایجاد شود واقف است. تصمیم گرفته که انتقادات سازنده را بشنود و مسائل حاشیه‌ای را نادیده بگیرد.

تغییراتی برویم که که ممکن است واکنش‌های احساسی و نه چندان مطلوبی در مورد آن رخ بدهد. اما هیچ راه دیگری نداریم. قطاری که به سمت جلو می‌خواهد حرکت کند باید راه بیفتد. این که حالا در واگن‌های آن چه اتفاقی بیفتد یکی غر بزند یکی پیاده شود یا دیگری فریاد بزند این نکته مهم نیست. مهم این است که آن کسی که می‌خواهد قطار را جلو ببرد به هدفش کاملاً اشراف داشته باشد و بداند که این ماجرا اجتناب‌ناپذیر است. ما بحث را از اینجا شروع کردیم و از خود پرسیدیم که آیا یک جشنواره مستند جشنواره عمومی است؟ یک جشنواره تخصصی و اختصاصی است؟ بگذارید اینطور بگویم، آیا مکان برقراری ارتباط با توده عمومی تر چیز خوبی برای جشنواره است؟ آن هم در وضعیت و امکانات محدودی که جشنواره دارد. یا اینکه موضوع ارتباط با بخش عمومی طرح تماشاگران تبدیل به بحثی آماری و هیجانی می‌شود که امکان ارتباط مطلوب با بخش تخصصی تر را از جشنواره می‌گیرد؟ این سوالی است که در مواجهه با آن پاسخ می‌دهید که در همه جای دنیا جشنواره‌ها ابتدا برای خلق‌کننده‌های آن فیلم‌ها و آثار باید مفید باشد که کار خود را در افکار عمومی به سنجش بگذارند و در یک حوزه تخصصی و ویژه باعث گفت‌وگو بشوند. پس به این نتیجه می‌رسیم که این آدم‌ها تعدادشان چقدر است ما به آنها می‌گوییم مخاطب آدم‌هایی که از رسانه‌ها هستند. از

● شما از بدنه سینمای مستند هستی در سال‌هایی که کمتر کسی از جشنواره ایدفا خبری داشت، شما در برنامه مستند ۴ در مورد آن گزارش تهیه می‌کردید. شما در این سال‌ها در جریان کل ساختار سینمای مستند ایران بوده‌اید و به عنوان مدیری خارج از دولت حالا وارد مرکز گسترش سینمای تجربی شده‌اید. چقدر به ساختار موجود دست زده‌اید و چه بخش‌هایی از اجرای جشنواره را تغییر داده‌اید؟

خلقت جشنواره مثل تمام رویدادها و اتفاقات فرهنگی و ورزشی که ما در ایران داریم یک الگوی کاملاً فرنگی دارد و وارداتی است. چه شکل‌گیری و چه ایجاد آن از نظر اینکه چه فیلم‌هایی باید به نمایش درآید و باید به آن جایزه داده شود، درست مثل خود سینما در کشور ما موضوعی وارداتی است. در برخی جوامع در مورد این موضوع در سالیان دراز کار شده است. آنها به یک استاندارد سازی رسیده‌اند. به قسمت اول صحبت شما بازمی‌گردم، کسی که زیاد دیده و نوع بی‌اشکال تر و بهتر اجرای چنین رویدادی را در جای دیگری مشاهده کرده، می‌تواند از مشاهدات خود استفاده کند و اشکالات را برطرف کند. اگر صرفاً تماشاگر باشد توانایی برطرف کردن اشکالات وجود نخواهد داشت اما اگر خود دست اندر کار باشد این امکان وجود خواهد داشت. من معتقدم باید به سمت

مطبوعات و تلویزیون، خود دست اندر کاران جشنواره و فیلمسازان و دست اندر کاران سینمای مستند و کسانی که در حوزه نظری در سینمای مستند فعال هستند. به این‌ها می‌گوییم مخاطبان جدی سینمای مستند. حالا خارج از این حوزه کسانی قرار می‌گیرند که به جشنواره و خود اپونت علاقه‌مند هستند که فعلاً هدف اصلی ما نیستند. هدف ما ایجاد شرایط متعادل و آرام برای آن اقشار اصلی است که خدمتتان گفتم. موضوع تماشاگر گروه دوم، هدف دوم ماست. یک جشنواره می‌خواهد خود را گسترش دهد و برای انجام این کار باید امکاناتی داشته باشد. شما فکر می‌کنید جشنواره‌های عمومی در سطح دنیا چطور گسترش پیدا کردند؟ شما در نقاط مختلف دنیا می‌بینید مثلاً جشنواره پوپولی در فلورانس ایتالیا فقط یک سالن است و نه حتی دوسالن نمایش. اما مثلاً جشنواره‌ای مانند ایدفا به خاطر همین هدف‌گیری تبدیل شده به یک جشنواره فراگیر و شاید فراگیرترین جشنواره مستند جهان که در چند سالن فیلم‌هایش به نمایش در می‌آیند. ایدفا توانسته وارد عرصه فروش بلیط شود و مخاطب خود را جذب کند و همین‌طور نسبت به گسترش مخاطب برای خود فضا سازی کند.

● حالا به نظر شما جشنواره‌ای که یک یا دو سالن دارد می‌تواند نمایش عمومی برای همه اقشار داشته باشد؟

نه طبیعتاً

● پس جشنواره مخاطبان اصلی اش را رصد و شناسایی کرده و می‌داند مخاطبش به اندازه ۱۰۰ یا ۲۰۰ نفر در جشنواره حضور خواهند داشت.

سینما حقیقت امسال با توجه به تولد ۱۳ سالگی جشنواره و با توجه به قدمتی که دارد به طیف خاصی از مخاطب رسیده است و راهی جز این ندارد. یا باید ساز و کار و زیرساخت خود را عوض کند یا فعلاً آمار سنجی و مخاطب‌شناسی واقعی برای خودش داشته باشد و تکلیفش روشن باشد. امسال سالی است که باید برای مواجهه با مخاطب خود، سینما حقیقت تکلیف خود را روشن می‌کند. جشنواره باید بداند که مخاطب

جشنواره باید بداند که مخاطب اصلی و تخصصی اش کجا هستند که به آنها مثل تمام فستیوال‌های جهانی سرویس بدهد.

تماشاگران سینما حقیقت باید بتوانند خیلی طبیعی و قاعده‌مند بلیطی را که می‌خواهند طبق زمانی که در اختیار دارند رزرو کنند ببینند.

یک مخاطب تخصصی و اهل رسانه اگر طبق زمان بندی درست استاندارد فستیوال‌ها در دنیا حرکت کند هیچگاه نگران نخواهد بود که فیلمی را از دست بدهد.

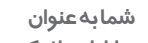

هر فضای هیجانی به معنای باکیفیت بودن فستیوال نیست. اتفاقاً اولین نکته یک فستیوال با نظم بودن آن است یعنی شما باید آرامش داشته باشید. شما به عنوان مخاطب از یک رسانه باید احساس کنید که می‌توانید به راحتی فیلمی را که دوست دارید ببینید.

اصلی و تخصصی اش کجا هستند که به آنها مثل تمام فستیوال‌های جهانی سرویس بدهد. تماشاگران سینما حقیقت باید بتوانند خیلی طبیعی و قاعده‌مند بلیطی را که می‌خواهند طبق زمانی که در اختیار دارند رزرو کنند ببینند.

یک مخاطب تخصصی و اهل رسانه اگر طبق زمان بندی درست استاندارد فستیوال‌ها در دنیا حرکت کند هیچگاه نگران نخواهد بود که فیلمی را از دست بدهد.

من به عنوان مخاطب می‌گویم: ما در حال تغییرات بنیادینی در سینما حقیقت هستیم که قسمتی از آن در سال اول شکل گرفت و باقی آن موقوف شد به سال دوم برگزاری جشنواره توسط من. اگر تمامی تغییرات در امسال انجام می‌گرفت ممکن بود جامپ کات در کل داستان ایجاد شود. پس ما قسمتی از تغییرات را به سال دوم موقوف کردیم. ما باید برای این استانداردسازی شیب مناسبی را در نظر می‌گرفتیم. ما برای اولین بار در جشنواره شورای سیاستگذاری را مسئول تصمیم‌گیری برای جشنواره کردیم. شورای سیاست‌گذاری که فقط یک شکل نمایشی نیست بلکه واقعی و شفاف است و شامل پیشکسوتان سینمای مستند، نمایندگان از انجمن کارگردانان و تهیه‌کنندگان مستند و یک نماینده از تلویزیون است.

● **اطلاع‌رسانی در این خصوص به شکل درستی انجام شده است؟**
من به عنوان مخاطب می‌گویم اگر بخواهم از چگونگی اجرای جشنواره مطلع شوم به سایت جامع و کامل جشنواره سر می‌زنم. توده‌ی علاقمندان جشنواره فیلم مستند خود را باید به روز کند. این جزء الزامات و اجبار است اگر شما با سیستم‌های روز اطلاع‌رسانی کار نمی‌کنید از جریان مستندسازی عقب هستید. اما اگر حتی فکر کلاسیکی داشته باشید ما هم کمک می‌کنیم و برای دستیابی به اطلاعات راه گذاشته ایم. فرض کنید می‌خواهیم به جشنواره لایزیک، کن یا یاماگاتا برویم، کجا سرچ می‌کنیم؟

● **سایت خود جشنواره‌ها...**
دقیقاً پس چرا دوستان عزیز چنین گلایه‌هایی می‌کنند؟ جشنواره سینما حقیقت یک سایت دارد یک درگاه اینترنتی دارد. ما حتی گرافیک و موشن چگونگی ثبت نام را هم آموزش دادیم. این در وب سایت وجود دارد. همین‌طور در تمامی کانال‌های تلگرامی و اینستاگرام، سیستم‌های ارتباط جمعی جشنواره و مرکز تمامی اخبار آورده شده است.

به هر حال این سیستم جدید است و باگ‌های خود را دارد اما حتما در فرصت دیگری به کسانی که نتوانستند کارت جشنواره بگیرند هم خواهیم رسید.

● **در سال‌هایی که جشنواره در مرکز چارسو برگزار شده است به دلیل آزاد بودن ورود به سالن‌ها صحنه‌های نامناسب می‌دیدیم. مثل کسی که برای ۸ نفر جا گرفته یا کسانی که صرفاً به خاطر باکلاس تلقی شدن دیدن فیلم مستند آن‌جا می‌آمدند اما در حقیقت مخاطب اصلی سینمای مستند نبودند. بارها اتفاق می‌افتاد که کارگردان مهمانان خود را دعوت می‌کرد اما هیچ‌جا نشستن برای آنها وجود نداشت آیا شما خود این چیزها را به چشم دیدید که جلوی آن را گرفتید؟**

البته من فقط یک مخاطب بودم اما درست می‌فرمایید. هر فضای هیجانی به معنای باکیفیت بودن فستیوال نیست. اتفاقاً اولین نکته یک فستیوال با نظم بودن آن است یعنی شما باید آرامش داشته باشید. شما به عنوان مخاطب از یک رسانه باید احساس کنید که می‌توانید به راحتی فیلمی را که دوست دارید ببینید.

ما هم هیجان و شلوغی را دوست داریم. جشنواره که سر و صدا نداشته باشد و صف جلوی سالن‌های آن نباشد خیلی جذاب نیست. اما این هیجان باید همراه با رسیدن به هدف باشد که همان دیدن فیلم‌های جشنواره است. اگر شما برای مخاطب خود نقشه نداشتن باشید و او سرگردان در صف‌های مختلف بایستد دچار سرخوردگی می‌شود. خیلی از کسانی که سال‌های آخر جشنواره جزو مخاطبین بودند در واقع برای خرید موبایل آمده بودند و به خاطر فضای شاد جشنواره می‌آمدند و در سالن‌ها می‌نشستند!

چهارسو فضای تعامل بیزینس و مارکتینگ دارد و این یک قابلیت بالقوه است که باید بدانید چگونه می‌توان آن را به نحو احسن هدایت کرد. از طرفی مسئله غذا و پذیرایی باگ دیگری است که در فستیوال‌های ما وجود دارد و باید بفهمیم که در آینده چگونه باید آن را حل کنیم چون هزینه بسیاری را به جشنواره تحمیل می‌کند. در هیچ کدام از فستیوال‌های دنیا این موضوع وجود ندارد به خصوص برای اهالی رسانه. باید این موضوع آسیب‌شناسی شود و در آینده نقشه برای حل موضوع کشیده شود تا این فضا جشنواره را تحت سایه خود قرار ندهد، تا فضای فرهنگی و گفتگویی ما تبدیل به فضای کافه‌ای نشود که در آن تفریح بیشتر از اصل هدف برگزاری جشنواره مد نظر قرار می‌گیرد.

رقم و اعداد از جشنواره ۱۳ به روایت دبیر جشنواره

1 ما برای هر سالن ده صندلی به صاحب فیلم می‌دهیم، چیزی حدود ۱۰ تا ۱۲ صندلی برای اصحاب رسانه در نظر گرفته شده است، ده صندلی هم برای مهمانان بین‌الملل، گروه داوری و... است. ما پلت فرمی به نام ویدیو لایبرری داریم که امکان ۱۵ مصرف‌کننده دارد. اهالی رسانه و مهمانان بین‌الملل اگر فیلمی را از دست بدهند می‌توانند در آنجا تماشا کنند.

2 علاوه بر چارسو، یکی از سالن‌های اصلی موزه سینما (سالن فردوس) به پخش «سینماحقیقت» اختصاص داده شده است و بنابراین ۴۲ سالن در این سالن نمایش خواهیم داشت. تمام بلیت‌های آنجا به فروش می‌رود و استفاده کارتی نداریم ضمن اینکه تاکنون ۱۳ استان علاقه‌مند به نمایش آثار مستند هستند که این امر بسیار پر اهمیت است در واقع با این تمهیدات جشنواره می‌تواند به شهرستان‌ها برود. دانشکده سینما هنر دانشگاه هنر هم به نمایش آثار برای دانشجویان می‌پردازد.

3 امسال ۱۶۸ فیلم در بخش‌های مختلف داخلی و بین‌المللی که شامل ۱۱۴ فیلم ایرانی و ۵۴ فیلم خارجی از ۳۹ کشور جهان است در جشنواره نمایش داده می‌شوند. آمار مستندسازی امسال هشت درصد رشد داشته که ۶۸۷ فیلم را در بخش ملی شامل می‌شود. از این تعداد ۷۴ فیلم مستند بلند، ۱۸۸ فیلم مستند نیمه‌بلند، ۴۱۳ فیلم مستند کوتاه است و این آمار رشد هشت درصدی متقاضیان شرکت در جشنواره نسبت به دوره گذشته را نشان می‌دهد.

4 ارسال فیلم به دبیرخانه از ۷۳ شهر ایران صورت گرفته است. ۳۵۲ فیلم توسط مستندسازان سایر شهرها ساخته شده و ۳۳۵ فیلم توسط مستندسازان تهرانی یا ساکن شهر تهران، ۳۶ فیلم توسط مستندسازان اهل کرج و ۳۵ فیلم از مستندسازان اصفهانی به دبیرخانه راه یافته است.

5 سیزدهمین جشنواره بین‌المللی سینماحقیقت در بخش مسابقه ملی شامل ۶۲ فیلم است. از این تعداد ۲۷ فیلم به گونه مستند کوتاه، ۱۵ فیلم به گونه مستند نیمه بلند و ۲۰ فیلم به گونه مستند بلند اختصاص دارند.

6 در بخش جایزه شهید آوینی ۲۹ فیلم حضور دارند که ۷ فیلم آن با مسابقه ملی مشترک است. در بخش مسابقه مستندهای کارآفرینی تعداد ۱۳ فیلم نمایش داده می‌شوند. همچنین در بخش مسابقه بین‌الملل امسال که حدود ۶۰۰۰ فیلم از بیش از ۱۰۰ کشور جهان متقاضی شرکت در این رویداد بوده‌اند، ۵۴ فیلم در ۷ بخش مسابقه و غیر رقابتی پذیرفته شدند.

7 در بخش مسابقه بین‌الملل به تفکیک ۸ مستند کوتاه، ۸ مستند نیمه‌بلند و ۸ مستند بلند نمایش دارند. همچنین نمایش‌های ویژه ۸ فیلم و پرتیر شامل ۸ فیلم می‌شود.

8 چشم‌انداز سینمای مستند بالکان در جشنواره شامل ۷ فیلم و مرور جشنواره مستند میلیونیوم بلژیک شامل ۷ فیلم است. همچنین تنوع فیلم‌ها در جشنواره چشمگیر است و به آن رنگ می‌بخشد.

بخش صنعت و معدن

NO.1
9th DEC
2019

IRAN International Documentary Film Festival

برابری انسان با انسان؛ مسئله این است

گفتگو با رضا عیبات درباره مستند «آنها»

ساراشمیرانی

در حال حاضر ما شاهد آن هستیم که سینمای مستند تبدیل به شبی از خودش شده است. سینمایی که صرفاً باید تو را نگه دارد. برای همین قصه‌ها به سمت غیرواقعی شدن گرایش یافته‌اند و در برخی از موارد شاهد ابتدال در آنها هستیم. عیبات با اشاره به ساخته‌های بزرگی از کارگردان‌هایی همچون کیارستمی به این نکته تأکید می‌کند، صاحبان برگزارکننده جشنواره‌های مختلف مستند باید تلاش کنند تا مستندها را به سمت چنین ساخته‌هایی ببرند. در حالی که هم اکنون برعکس این موضوع را عمل کرده و پیش می‌روند: «فیلم‌های «کلوزآپ» و «زیر درختان زیتون» عباس کیارستمی، «سلام سینمای» محسن مخملباف در لیست فیلم‌های مطرح جهان قرار دارند. اینها فیلم‌هایی با فرم مستند هستند. فیلم‌های موفق کسانی مانند تقوایی و عیاری هم مستند گونه‌اند؛ اما نگاه‌ها از ساخت چنین مستندهایی خالی شده است. این در حالیست که جشنواره‌ای که صاحب این اتفاق است و می‌تواند آن را رشد دهد برعکس عمل می‌کند و مستندها را به سمت داستانی بودن می‌کشاند.»

«آنها» مستندی است بر اساس دغدغه‌های کارگردانی که سال‌ها به عنوان مدیر فیلمبرداری در فیلم و سریال‌های گوناگون حضور داشته است. او حالا بر اساس تماشای وقایع پشت لنز دوربین ترغیب شده تا دغدغه‌های ذهنی‌اش را در قالب مستندی ارائه کند و بیننده را با آن همراه سازد.

«آنها» سومین ساخته رضا عیبات است. کارگردانی که در مستند خود می‌خواهد بگوید نگاه به اکثریت، باعث ایجاد مشکلات برای اقلیت می‌شود. او با این دیدگاه و با این هدف می‌خواهد بگوید انسان‌ها بر اساس قانون‌های نوشته شده‌ای که خود ایجاد کرده‌اند دارای تفاوت شده‌اند در حالی که در اصل فرقی باهم ندارند. عیبات می‌خواهد این مفهوم را برساند که همه انسان هستند و تفاوتی میان آنها وجود ندارد. بارضا عیبات درباره تازه‌ترین ساخته‌اش گفتگو کردیم.

«آنها» کیست؟

یک کارگردان برای آنکه کلید ساخت مستندی را بزند باید ابتدا در ذهنش ایده‌های شکل گیرد. ایده‌ای که بتوان بر اساس آن به یک فیلم بلند، کوتاه، مستند را ساخت. رضا عیبات هم از آنجایی که همیشه موضوع تعیض برایش جزو دغدغه‌های اصلی بوده، تلاش کرد تا بتواند در قالب یک فیلم مستند آن را در معرض نمایش قرار دهد. موضوعی که نتیجه‌اش مستند «آنها» در ۳۵ دقیقه شد. او درباره شکل‌گیری ایده‌اش می‌گوید: «وقتی صحبت از اقلیت‌ها می‌شود منظور همه نوع اقلیت است. از زمانی که مرزهای ایران شکل گرفت مرزهای نژادی، زبانی، مذهبی، قومی و... نیز به وجود آمد. اتفاقی که در تمام دنیا نیز وجود دارد. مستند «آنها» این سوال را ایجاد می‌کند که «آنها» کیست که اکثریت و اقلیت را مشخص می‌کند؟ چه کسانی تصمیم می‌گیرند اقلیت شکل بگیرد؟ تعریف اقلیت و اکثریت را چه کسی ایجاد می‌کند؟ «آنها» در جستجوی همین موضوع است.»

به باور این مستندساز، آدم‌ها با هم فرقی ندارند و همه مانند یکدیگر هستند و این خود انسان‌ها هستند که برای خودشان تفاوت‌ها و مرزبندی‌هایی قائل می‌شوند: «من با ساخت این مستند به دنبال ایجاد تفکری برای مخاطب بودم تا برای یک بار هم شده در ۳۵ دقیقه، فکر کند «آنها» چه کسانی هستند.» عیبات به این نکته تأکید دارد که هر یک از ما به تنهایی خودمان یک «آنها» هستیم. چون چهارچوب‌هایی را در زندگی

در نظر می‌گیریم. «شما خبرنگار هستید و من فیلمساز. خود این موضوع همان تفکیک و جداسازی آدم‌هاست که به عنوان مثال با حرفه آن را مرزبندی می‌کنیم. اما در کل همه یکی هستیم. همه انسانیم.»

ناشنوایان می‌توانستند آنچه می‌خواهم را بگویند

عیبات در زمینه اجرای ایده خود در قالب مستند «آنها» می‌گوید: «من در ابتدا یک فکر و ایده دارم و نگاه می‌کنم بینم این ایده کجا اجرا شود و چطور در قالب قرار گیرد؟ برای «آنها» هر طور می‌خواستم به آن بپردازم می‌دیدم ورود به اقلیت‌های کشور باعث انتقاد خواهد شد؛ اما دیدم در ناشنوایان این موارد انتقادی پیش نمی‌آید. برای رسیدن به ناشنوایان تحقیقات لازم را انجام دادم تا بینم این قشر از جامعه می‌توانند آن حرفی که من می‌خواهم بزنم را به خوبی منتقل کنند؟ در نهایت دیدم بهترین گزینه در میان گزینه‌های متفاوت هستند.»

زمان فیلم اهمیت چندانی ندارد

به گفته او آنچه در ساخت یک فیلم مهم است کوتاه و بلند بودن آن نیست. بلکه این موضوع مهم است که بدانی در چند دقیقه می‌توانی حرف خودت را بزنی و به مخاطب منتقل کنی: «سینما، سینماست. حالا هر چند دقیقه می‌خواهد باشد. بعضی وقت‌ها حرفی در ۱۰ دقیقه زده می‌شود. بعضی وقت‌ها حرفی در ۲۰ دقیقه. بستگی به این دارد حرفی که قرار است زده شود به چند دقیقه نیاز دارد. بعضی وقت‌ها فیلمی در یک دقیقه هم می‌تواند حرف‌اش را بزند. بعضی حرف‌ها هم ممکن است اصلاً ارزش فیلم شدن نداشته باشند و در حد یک مقاله یا حتی تیتر خبری برایش کفایت کند. برای همین در کل باید دید چقدر حرف برای گفتن است. دیگر اینکه کوتاه باشد یا بلند اصلاً اهمیت نخواهد داشت.»

سینمای مستند دیده می‌شود چون سینمای داستانی بیمار است

استقبال از سینمای مستند در سال‌های اخیر موضوعی است که به خوبی احساس می‌شود. از نظر صاحب‌نظران دلایل مختلفی در این زمینه وجود دارد. عیبات اما نگاهی منفی به این موضوع دارد. او بر این عقیده است سینمای مستند از آنجایی مورد توجه قرار گرفته است که از سینمای اندیشه فاصله گرفته و به سمت سینمای مستند سرگرم‌کننده، مخاطب‌پسند و بدنه نزدیک شده است: «در حال حاضر ما شاهد آن هستیم که سینمای مستند تبدیل به سینمای مستند شبه بدنه شده است. سینمایی که صرفاً باید تو را نگه دارد. برای همین قصه‌ها به سمت غیرواقعی شدن گرایش یافته‌اند و در برخی از موارد شاهد ابتدال در آنها هستیم.»

عیبات با اشاره به ساخته‌های بزرگی از کارگردان‌هایی همچون کیارستمی به این نکته تأکید می‌کند، صاحبان برگزارکننده جشنواره‌های مختلف مستند باید تلاش کنند تا مستندها را به سمت چنین ساخته‌هایی ببرند. در حالی که هم اکنون برعکس این موضوع را عمل کرده و پیش می‌روند: «فیلم‌های «کلوزآپ» و «زیر درختان زیتون» عباس کیارستمی، «سلام سینمای» محسن مخملباف در لیست فیلم‌های مطرح جهان قرار دارند. اینها فیلم‌هایی با فرم مستند هستند. فیلم‌های موفق کسانی مانند تقوایی و عیاری هم مستند گونه‌اند؛ اما نگاه‌ها از ساخت چنین مستندهایی خالی شده است. این در حالیست که جشنواره‌ای که صاحب این اتفاق است و می‌تواند آن را رشد دهد برعکس عمل می‌کند و مستندها را به سمت داستانی بودن می‌کشاند.»

سینمای داستانی به پادزهر نیاز دارد

سازنده مستند «آنها» حضور مستندسازهای ایرانی در جشنواره‌های بین‌المللی را بسیار قوی می‌داند و می‌گوید: «در حال حاضر با توجه به اطلاع‌رسانی بهتر در این زمینه می‌بینیم که در عرصه‌های بین‌المللی ایران حرفی برای گفتن دارد و این موضوع به خوبی رسانه‌ای می‌شود. از طرفی سینمای داستانی هم اکنون در یک چشم و هم چشمی پروداکشن و تکنیک قرار گرفته در حالی که سینما در درجه اول به محتوا نیاز دارد و سپس تکنیک وارد می‌شود. متأسفانه در حال حاضر شاهد بیماری در سینمای داستانی هستیم که امیدوارم با ساخته شدن فیلم‌های سینمایی مناسب به مانند پادزهری عمل کرده و سینمای داستانی را از نابودی نجات دهد.»

برایم جالب است که فیلم دوبار از شبکه مستند پخش شده چون فیلم دارای صحنه‌های خشن و دلخراش زیادی است که تا پیش از این تلویزیون سعی می‌کرد آن‌ها را نشان ندهد. خوشبختانه در این چند سال توجه به موضوع اعتیاد و تمام جنبه‌های آن بسیار پررنگ شده و از این جهت سانسورها و خط قرمزها هم بسیار کم شده است

چهره به چهره با روی خشن اعتیاد

گفتگو با محمدعلی یزدان پرست درباره مستند «خانه سنگی»

ساراشمیرانی

اعتیاد موضوعی است که سال‌ها می‌توان درباره آن فیلم ساخت. چه فیلم‌های بلند داستانی و چه فیلم‌های مستند. در جشنواره امسال هم «خانه سنگی» ساخته محمدعلی یزدان پرست، فیلمی است با محوریت اعتیاد که در ۳۳ دقیقه ساخته شده است. فیلمی که ساخت آن همراه با انواع سختی‌ها و فراز و نشیب‌ها بوده است. با محمدعلی یزدان پرست درباره «خانه سنگی» و روند ساخته شدنش گفتگو کردیم.

زندگی آدم‌ها در دل غار

«دو سال پیش بود که پیشنهاد یک مجموعه مستند با موضوعات اجتماعی به من داده شد. در حین تحقیق برای این پروژه بودم که با منطقه‌ای در اراک آشنا شدم. نام این منطقه «فوتبال» بود و جالب است بدانید اولین زمین فوتبال در اراک در این منطقه ساخته شد و به همین دلیل هم این اسم را دارد. متأسفانه طی سال‌ها، منطقه «فوتبال» از یک مکان ورزشی و فرهنگی تبدیل به یک منطقه جرم خیز شد که اعتیاد حرف اول را در آن می‌زند. البته ناگفته نماند که افراد عادی هم در این منطقه زندگی می‌کنند اما به دلیل حاشیه‌ای بودن این منطقه، جرم در آن به صورت پررنگ‌تری وجود دارد. در این منطقه یک نکته جالب وجود داشت که نظر من را به خود جلب کرد. آنجا خانه‌هایی شبیه غار وجود داشت که آدم‌های مختلفی درون آن زندگی می‌کردند. آدم‌هایی که اکثراً بی‌خانمان و معتاد بودند. وقتی به این غارها برخورد کردم مدام از خودم سوال می‌پرسیدم که چطور می‌شود در این دوره و زمانه آدم در غار زندگی کند؟ به همین دلیل تصمیم گرفتم تا به کسانی که در این غارها زندگی می‌کردند نزدیک شوم و داستان زندگی یکی از آن‌ها را تبدیل به مستند کنم.»

۶ ماه طول کشید تا به افراد معتاد ما اعتماد کنند

زندگی شدن به آدم‌هایی که با خلاف درگیر هستند کار ساده‌ای نیست. تیم‌های مستندسازی وقتی وارد چنین موضوعاتی می‌شود باید در اولین قدم اعتماد افراد را جلب کنند. کاری که گروه سازنده مستند «خانه سنگی» انجام دادند. محمدعلی یزدان پرست می‌گوید: «قبل از هر چیزی باید خودم را به افرادی

که در این غارها زندگی می‌کردند، نزدیک می‌کردم. ابراهیم و بهزاد دو برادر بودند که در گذشته زندگی مرفهی داشتند اما به دلیل اعتیاد به این زندگی دچار شده بودند. من ۶ ماه تمام با این دو نفر رفقت کردم. آن‌ها روزی ۵۰ هزار تومان ضایعات پلاستیکی جمع‌آوری می‌کردند و مواد می‌خریدند، من هم برای اینکه حسن‌نیتم را به آن‌ها نشان دهم، روزی ۵۰ هزار تومان پول می‌دادم تا با من احساس نزدیکی کنند. بعد از ۶ ماهی که با این روند طی شد آن‌ها قبول کردند که جلوی دوربین بیایند و زندگی‌شان را روایت کنند.

نزدیک بود جانمان را از دست بدهیم

ساخت مستندهای اجتماعی آن هم وقتی پای موضوع اعتیاد در میان باشد کار ساده‌ای نیست. برای همین هم مستند «خانه سنگی» یک مستند کوتاه است. محمدعلی یزدان پرست می‌گوید: «خیلی دوست داشتم این فیلم را بلند می‌ساختم ولی واقعیت این بود که امنیت جانی نداشتیم. فیلمبرداری در چنین شرایطی و در یک محله جرم‌خیز کار بسیار سختی بود. بعضی جاها با دوربین مخفی پیش رفتیم که البته دوربین لورفت. قاچاقچی‌ها آدم‌های خطرناکی بودند که نمی‌شد که با آن‌ها درگیر شد. همین مستند کوتاه هم با کمک نیرو انتظامی و پلیس ساخته شد و گر نه که ساختن آن اصلاً کار ساده‌ای نبود به همین دلیل هم به ساخت یک مستند کوتاه اکتفا کردیم.»

«خانه سنگی» تابو شکنی کرده است

ساخت خانه سنگی ۵ ماه زمان برده است. محمدعلی یزدان پرست می‌گوید: «ما ۱۵ جلسه بیشتر

فیلمبرداری نکردیم اما فیلم به لحاظ محتوایی طوری بود که همه چیز در اختیار کامل ما قرار نداشت. مثلاً سر یکی از صحنه و حین تزریق، رگ دست یکی از افراد پاره می‌شود و همین کار را به عقب می‌اندازد. یا وقتی ابراهیم تصمیم می‌گیرد که ترک کند، ما برای ترک او و بردنش به کمپ به زمان احتیاج داشتیم و همین‌ها باعث می‌شد تا کار طولانی شود. در «خانه سنگی» ما تابوشکنی‌های زیادی به خرج دادیم. برایم جالب است که فیلم دوبار از شبکه مستند پخش شده چون فیلم دارای صحنه‌های خشن و دلخراش زیادی است که تا پیش از این تلویزیون سعی می‌کرد آن‌ها را نشان ندهد. خوشبختانه در این چند سال توجه به موضوع اعتیاد و تمام جنبه‌های آن بسیار پررنگ شده و از این جهت سانسورها و خط قرمزها هم بسیار کم شده است.»

سیاه‌نمایی نکردم

دیوار سنگی قرار است در جشنواره‌های خارجی حضور داشته باشد. مساله اعتیاد و نشان دادن مردانی که در غار زندگی می‌کنند قطعاً جاذبه‌های جنجالی برای دیگر کشورها خواهد داشت و طبیعتاً عوامل این فیلم به سیاه‌نمایی متهم خواهند شد. یزدان پرست در مورد این موضوع و انتقادهایی که معضلات در این مستند پررنگ باشد ولی انتهای فیلم نشانه‌هایی از امیدواری وجود دارد. ابراهیم ترک می‌کند آن هم به کمک بهزیستی و نهادهای مختلف. اتفاقاً چند نفر از دوستانم می‌گفتند چرا پایان فیلم را با ترک کردن ابراهیم به پایان رساندی؟ در صورتیکه اگر تلخ تمامش می‌کردی فیلم خارجی پسندی ساخته بودی که حتماً در جشنواره‌ها جایزه می‌گرفت. در واقع می‌خواهم بگویم که من مستند را بر اساس واقعیات ساختم و نه صرفاً جایزه و یا حتی حرف منتقدینی که بخواهند مرا سرزنش کنند. من هر جایی که نیاز بوداز تلخی‌های جامعه و به خصوص تلخی‌های اعتیاد گفتم و در پایان هم بر اساس آنچه که پیش رفت، به امید و رهایی رسیدم و فیلم را با آن به پایان رساندم.»

مخاطب اصلی فیلم بهزیستی و حامیان حقوق کودک است

گفت و گو با خاطره حناچی، مستندسازی که هفت سال برای ساخت دختران فروغ، زمان و انرژی صرف کرده است

هائیه‌درویش

قصه دختران فروغ به کشف و شهود می‌ماند. این فیلم در ابتدا به معرفی یک موسسه حمایتی می‌پردازد که وظیفه نگهداری، تربیت، آموزش و پرورش ۴۵ کودک و نوجوان زیر ۱۸ سال را بر عهده گرفته است. دوربین با روابط بین فردی کودکان با والدین جدید و جایگزین‌شان همراه می‌شود، شادی‌ها و غم‌هایشان را دنبال می‌کند و در ادامه با گذشت چند سال مخاطب با دختران جوانی مواجه می‌شود که از آن موسسه بیرون آمده‌اند و رازهای مگویی را که سالها از ترس بی‌پناهی در سینه حبس کرده بودند اینبار بی‌ترس و واژه بیان می‌کنند ولی فیلمساز دنبال این رازها نیست، او پرسشی فراتر از این موضوع را دست‌ماهی فیلمش کرده است. خاطره حناچی به زندگی این دختران بعد از بیرون آمدن از آن موسسه می‌پردازد، زندگی شخصی آنها برآمده از تصمیماتی است که «آن زوج» در موسسه برای آنها گرفته‌اند. جامعه مطبوعاتی، روانشناسان تربیتی، جامعه‌شناسان و حامیان حقوق کودکان و نوجوانان که به صورت خیریه یا «سمن» فعالیت می‌کنند نیز با به تماشای این مستند می‌توانند نگاهی از دور به فعالیت‌های خیرخواهانه خود داشته باشند و از متولیان امر علت بی‌توجهی به حقوق کودکان و نوجوانان دارای والدین غیر موثر را مطالبه کنند. کودکان و نوجوانانی که آینده کشور در دست‌ان‌شان است.

● یک نگاه اجمالی به آثار شما نشان می‌دهد که مطالعه و پژوهش درباره کودکان و نوجوانان آسیب دیده از عمده ترین دغدغه‌هایتان است، اما چه شد که اینبار به سراغ خانواده گسترده‌ای رفتید که تعداد قابل توجهی دختر و پسر غیرهم خون در قالب یک خانواده در زیر یک سقف زندگی می‌کنند؟

شاید اینبار کشف پاسخ یک سوال کاملا شخصی بود که من را هفت سال با دختران فروغ همراه کرد. مادری و مادری کردن سالیان سال است که ذهن مرا به خود مشغول کرده بود و به عنوان یک زن همواره این پرسش را داشتم که برای کسب احساس و افتخار مادر بودن آیا باید حتما از وجود خودم زایش داشته باشم یا اینکه کودکی بی‌سرپرست را تحت تکفل بگیریم. سال ۹۱ بود که متوجه شدم که قرار است یک گروه از بچه‌های بدسرپرست در تهران کنسرتی

علت این مخالفت برایم نامشخص بود ولی می‌دانستم آنها در فیلم من چیزی دیده‌اند که از آن احساس خطر کرده‌اند زیرا چند سالی را با موافقت و مجوز ایشان در آن خانه با گروه فیلمبرداری مشغول بودیم. به هر حال کار متوقف شد و تردد من نیز به آن خانه و ارتباط با بچه‌های هم‌منوع! تا اینکه از طریق روانشناس سابق کودکان و نوجوانان حقایق تلخی برایم آشکار شد. وقتی آن را با آقای طباطبایی نژاد، رییس وقت مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی در میان گذاشتم تصمیم بر آن شد که تولید مستند را در بخش دوم ادامه دهم. قاعدتا موضوع فیلم تغییر کرد. دوباره فیلمنامه نوشته شد و مجددا در فروردین و اردیبهشت ۹۷ فیلمبرداری شد و دوباره تدوین را از صفر آغاز کردم.

● بنابراین نام فیلم مستند «قصه دختران فروغ» به بخش دوم آن برمی‌گردد؟

بله دخترانی که زندگی اکنون‌شان به گذشته تکیه دارد و معضلات و آسیب‌هایی که با آن دست به‌گریبانند وام‌دار مصیبتی است که در گذشته اول خانواده اصلی‌شان برایشان رقم زده‌اند و در ادامه مسئولین نگهداری آنها با نیت خیر زندگی آنها را متلاشی کردند.

● به نظر می‌رسد هدف اولیه که موتور محرک شما برای ساخت مستند بود، در بخش دوم نادیده گرفته شده است؟

حق با شماست. از سال ۹۴ که فیلم اول متوقف شد درد بزرگتری بر دوشم نشست و بعد که دوباره فیلمبرداری کردم و به موضوع عمیق‌تر نگاه کردم، به دغدغه و پرسشی فراتر از پرسش اولیه رسیدم. اول مفهوم خانواده و بعد بررسی نظام تربیتی در مراکز و موسسات حمایتی دولتی و غیردولتی از کودکان و نوجوانان بی‌سرپرست و نمایش کاستی‌های آن و در اختیار گذاشتنش برای تجدیدنظر و یا بازنگری دستورالعمل‌ها بود که اینبار مرا واداشت که مسافت طولانی و مشکلات عدیده را به جان بخرم. البته باید تاکید کنم این نظام تربیتی در فرهنگ ما ایرانی‌ها ریشه دارد و فقط مختص تربیت بچه‌های بدسرپرست و بی‌سرپرست نیست، شما اگر به عنوان یک فعال اجتماعی به اطراف خود نگاه کنید حتما آن را در نزدیکترین افرادتان خواهید دید.

● قطعا این فیلم مثل فیلم‌های اجتماعی مرسوم دیگر درباره بچه‌های بدسرپرست و بی‌سرپرست نیست، موضوعات مهمی که در این فیلم سعی در شفاف‌سازی آن داشتید چه بوده است؟

موضوع بسیار مهمی که فیلم مطرح می‌کند تربیت در فرهنگ ایرانی و نکته بعدی خلاءهای قانونی و اجرایی است که در سیستم بهزیستی کل کشور وجود دارد. البته پس از تلاش‌هایی که توسط بچه‌هایی که در آن موسسه زندگی می‌کردند صورت گرفت، کمیسیون استانی بهزیستی، آن موسسه را تعطیل و بچه‌ها را به مکانی دیگر انتقال داد، اما از تصمیم‌نهایی کمیسیون عالی بهزیستی کل کشور که مجوز تاسیس آن موسسه را صادر کرده بود بی‌اطلاعم و در اصل نجات‌دهنده بچه‌ها بهزیستی آن استان بود. هر چند بسیار دیر بود. سازمان بهزیستی زیر نظر وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی باید ابعاد مختلف را در زمان حمایت از افراد آسیب دیده و کودکان بدسرپرست و بی‌سرپرست در نظر داشته باشد. یک سیکل معیوب نمی‌تواند خودکارآمدی و عزت نفس افراد یک جامعه را رقم بزند. ما این کودکان آسیب دیده را از خانواده اصلی‌شان می‌گیریم تا زندگی بهتری را برای آنها رقم بزنیم نه اینکه به مشکلاتشان اضافه کنیم و افرادی بدون اعتماد به نفس و مهارت کافی در امر زندگی تحویل جامعه دهیم. من در جایگاه یک مستندساز حاصل هفت سال تلاش خود را به نمایش گذاشته‌ام و امیدوارم متولیان و سیاستگذاران با تماشای مشتاقانه از خروار در روش‌های حمایتی، تربیتی و نظارتی در خصوص کودکان و نوجوانان آسیب دیده تجدید نظر و بازنگری داشته باشند.

اجرا کنند. اما زلزله و زرقان رخ داده بود و من برای امداد رسانی به آذربایجان شرقی رفتم. بالاخره آذر ماه ۹۱ پس از تلاش و جستجوی فراوان موفق به بازدید از محل اقامت آن کودکان شدم. سوژه جذابی می‌توانست باشد برای معرفی زوجی که تکفل کودکانی بدسرپرست و بی‌سرپرست را عهده‌دار شده بودند، پس با ایشان به گفتگو نشستیم و مدتی بعد، اسفند ۹۱ فیلم برداری از زندگی در آن موسسه شروع شد.

● وقت گذاشتن به مدت هفت سال برای تولید یک فیلم مستند، بودجه و زمان قابل ملاحظه‌ای را در بر داشته است، چه شد که این همه وقت انرژی خود را صرف تولید یک مستند کردید؟

سال ۹۴ در حال انجام آخرین مراحل آماده‌کردن فیلم برای اکران بودم که با مخالفت‌های سرپرستان آن مجموعه در خصوص نمایش فیلم مواجه شدم.

من فکر می‌کنم
 دراماتی‌زده کردن
 فیلم‌های مستند
 چون در کشور ما
 چندسالی است
 که باب شده،
 منتقدینی دارد
 در صورتیکه به
 نظر من اگر اصل
 داستان خدشه
 دار نشود، هیچ
 ایرادی ندارد
 که مستند یک
 خط داستانی به
 خود بگیرد

مخاطب باید غافلگیر شود

گفتگو با امیر مهدی حکیمی درباره مستند «وقتی مهدی به دنیا آمد»

ساراشمیرانی

مهدی زندگی پر فراز و نشیبی دارد. دوران کودکی‌اش به دلایل شرایط خاصی که داشته، چندان خوب نبوده و با دغدغه‌های زیادی در زندگی روبرو بوده است. او که در خانواده‌ای ناشنوا به دنیا آمده و همیشه نگران ازدواج و انتقال ژن ناشنوایی به فرزندش بوده است. در فیلم «وقتی مهدی به دنیا آمد» زندگی مهدی از گذشته تا امروز مرور می‌شود. امیر مهدی حکیمی که به همراه حجت بامروت کارگردان این مستند بوده است، معتقد است برای جذاب کردن موضوع باید به مستند داستانی داد و این موضوع ابداً به سینمای مستند لطمه‌ای وارد نمی‌کند. با او درباره فیلم تازه‌اش گفتگو کردیم.

● **مهدی شخصیت اول داستان شماست. اینکه مهدی در خانواده‌ای ناشنوا به دنیا می‌آید موضوع تازه‌ای نیست، پس درباره آن بخشی از داستان برایمان بگویید که باعث شد مستند «وقتی مهدی به دنیا آمد» را کلید بزنید.**
 بله مهدی در خانواده‌ای ناشنوا به دنیا می‌آید. پدر، مادر و برادرش ناشنوا هستند و تنها او و خواهرش توانایی شنیدن دارند. مهدی به دلیل سبک زندگی که در کودکی داشته دچار مشکلات و ناراحتی‌های زیادی بوده اما هوش بالایی داشته که باعث می‌شود مدرسه تیزهوشان درس بخواند و رشته پزشکی قبول شود. در همان دوران اما اتفاقی مسیر زندگی مهدی را تغییر می‌دهد. او درس را رها می‌کند و تصمیم می‌گیرد طلبه شود و بعد همه زندگی‌اش را وقف ناشنوایان و بچه‌هایی کند که ممکن است مثل خود او در کودکی از این موضوع آسیب دیده باشند. در واقع مستند «وقتی مهدی به دنیا آمد» از زمانی که مهدی به دنیا می‌آید تا زمانی که فرزند خودش پا به این دنیا می‌گذارد را روایت می‌کند.

● **برای روایت زندگی مهدی از زمانی که خودش به دنیا می‌آید تا زمان تولد فرزندش شما نیاز به یک آرشیو کامل از گذشته‌ها داشتید. چقدر این آرشیو در زندگی مهدی وجود داشت؟**
 متأسفانه عکس‌ها و به خصوص فیلم‌های دوره کودکی

ذات حقیقی خودش دور می‌کند. این انتقاد به مستند شما هم احتمالاً وارد می‌شود.

بله قطعاً اما مساله اینجاست که من اساساً این انتقاد را قبول ندارم. به هر حال برای جذاب کردن فیلمی که می‌سازی باید خط داستان را مشخص کنی. شما اگر مستند «در جستجوی شوگر من» را ببینی متوجه می‌شوی که قشنگ به این مستند خط داستانی داده‌اند تا مخاطب را غافلگیر کند. این مستند که برنده اسکار هم شده، هر ده دقیقه یک بار یک اتفاقی دارد که تو را شگفت زده می‌کند. حالا اگر قرار بود بدون هیچ برنامه ریزی و صرفاً با یک دوربین روشن این مستند ساخته شود، آیا فیلم همین قدر درخشان می‌شد؟ به همین دلیل من معتقدم که فیلم مستند علاوه بر اینکه حقایق را بیان می‌کند باید یک ابتدا و انتهایی داشته باشد. به هر حال هر موضوعی در ابتدای راه مخالفان زیادی خواهد داشت و من فکر می‌کنم دراماتی‌زده کردن فیلم‌های مستند چون در کشور ما چندسالی است که باب شده، منتقدینی دارد در صورتیکه به نظر من اگر اصل داستان خدشه دار نشود، هیچ ایرادی ندارد که مستند یک خط داستانی به خود بگیرد.

● **فکر می‌کنید مستند شما تا چه اندازه می‌تواند در جشنواره‌های بین‌المللی دیده شود.**

مستند «وقتی مهدی به دنیا آمد» دو فاکتور خیلی مهم دارد. اول اینکه موضوع مربوط به جامعه ناشنوایان و دغدغه‌های آن‌ها می‌شود و خوب به هر حال ناشنوایی مساله‌ای است که در کل دنیا وجود دارد و از این جهت می‌تواند زبان مشترکی برای تمام ناشنوایان دنیا باشد. از طرف دیگر طلبه بودن مهدی هم موضوع دیگری است که بدون شک اقبال و توجه به آن زیاد می‌شود. همانطور که ما کشیش مسیحی و عالم یهودی داریم، طلبه مسلمانی آمده و خودش را وقف ناشنوایان کرده است. شاید مهدی از پزشکی انصراف داده باشد و دنبال طبابت نرفته باشد اما کاری که انجام داده کم از پزشکی ندارد. او خودش را وقف بهتر کردن روح و روان ناشنوایان کرده و مسیر ساده‌ای نیست که هر کسی انتخاب کند. در مجموع به دلیل فاکتورهایی که در بالا از آن‌ها نام بردم، فکر می‌کنم این مستند می‌تواند یک زبان مشترک بین تمام مردم جهان باشد و دیگران هم آن را دوست داشته باشند.

مهدی به شدت کم بود. برای همین ما بیشتر روایت مهدی و خواهرش را می‌شنویم و البته روایتی که با پدر و مادرشان دارند. تقریباً یک سوم فیلم مربوط به گذشته‌های مهدی می‌شود که البته خیلی از جاهای را در زمان حال رفتیم و با مهدی آن روزها را مرور کردیم. مثلاً به کانون ناشنواها رفتیم که مهدی در کودکی به آنجا می‌رفته یا جاهایی که به واسطه پدر و مادرش آشنا شده بود، ما در زمان حال این مکانها رفتیم و فیلم‌هایی را آنجا ضبط کردیم.

● **چقدر مستند «وقتی مهدی به دنیا آمد» را بر اساس سلیقه و نظر مخاطبان ساختید؟**

واقعیت این است که من بیشتر به حقیقت ماجرا پرداختم اما زبان هنر را هم در آن دخیل کردم و مخاطب هم برایم بسیار مهم بود. به خصوص در شروع و پایان کار که بتواند مخاطب را با خود همراه کند. البته که از دایره حقیقت خارج نشدیم ولی سعی کردیم طوری آن را بسازیم که در این ۷۳ دقیقه کسی که فیلم را می‌بیند خسته نشود و هر لحظه برایش تازگی داشته باشد.

● **در سال‌های اخیر خیلی از کارگردان‌هایی که مستند اجتماعی ساخته‌اند، به فیلم یک خط داستانی داده‌اند تا بتوانند مخاطب بیشتری جذب کنند. عده‌ای منتقد این موضوع هستند و بر این باورند که این کار، سینمای مستند را از**

روزگار یک چهل ساله

- کارگردان
- امین قدیمی
- مدت زمان
- ۸۵ دقیقه
- خلاصه فیلم

این فیلم قرار بود مستندی درباره مفاسد اقتصادی، رشوه، اختلاس، قاچاق، رانت خواری و... باشد.

کلنجار با دستمایه فساد اقتصادی

این فیلم درباره مفاسد اقتصادی و آثار و تبعات گسترش آن است. این فیلم را با یک هشدار آغاز می‌کنیم. متخصصان علوم اجتماعی، علوم سیاسی و اقتصاد عقیده دارند زمانی که فساد اقتصادی فراگیر شود و از حدی بگذرد، به فروپاشی می‌انجامد. با توجه به حجم گستردگی فساد اقتصادی در چند سال اخیر و رشد روزافزون آن و همچنین پیچیدن اخبار آن، این پرسش مطرح می‌شود که آیا فروپاشی جدی است؟ در واقع این ماجرا مانند زلزله است. باید جدی گرفته شود در حالی که دور و دست‌نیافتنی می‌نماید. وقتی زمان چیزی مشخص باشد، برای آن شمارش معکوس آغاز می‌شود و این دلهره ایجاد می‌گردد که باید کاری برای آن انجام داد.

فروپاشی اتفاق مطلوبی نیست و دهه‌ها ما را به عقب برمی‌گرداند. ما یک سال قبل از دی ۹۶ شروع به ساخت این فیلم کردیم. بعد از سال ۹۶ دریافتیم که پیام فیلم ما حتی از اتفاقات جامعه عقب است. از این رو در فیلم هشدار را جدی‌تر کردیم و گفتیم باید زودتر فکری کرد.

فساد اقتصاد عموم جامعه را دچار افسردگی و سرخوردگی می‌کند. وقتی منابع مالی به درستی تقسیم نشود، درصد کمی از جمعیت کشور بارانت، دزدی می‌کنند و سود کلان می‌برند، در حالی که دیگران هیچ سهمی ندارند. کسانی که سهمی ندارند، تا جایی تحمل می‌کنند، یا خودشان نیز وارد بازی فساد می‌شوند و یا گوشه‌گیری پیشه می‌کنند. اتفاق بد این است که در جامعه ما دارد از فساد قبضه‌زدایی می‌شود. آدم‌ها می‌بینند اگر وارد این بازی نشوند، عقب می‌مانند. حتی همدیگر را تشویق نیز می‌کنند. شرایط باعث می‌شود چاره جز راه انداختن کارشان با فساد نداشته باشند. این اتفاقات می‌تواند منجر به فروپاشی اجتماعی، اقتصادی و سیاسی شود.

ما بررسی‌هایمان را در چهار حوزه پیگیری کردیم؛ (۱) دولت و ساختارهای اداری که در قانون موظف به پیگیری و مبارزه با فساد هستند، (۲) بانک مرکزی که به عنوان سامان‌دهنده ساز و کارهای مالی و پولی کشور، وظیفه‌ی حفظ ارزش پول ملی و کنترل تورم را دارد، (۳) مطبوعات که رکن چهارم دموکراسی و ابزار قدرتمندی است که می‌تواند شفافیت را در ساختارهای فاسد تقویت کند و جلوی پیشروی یک پرونده‌ی فساد مالی را بگیرد، (۴) مردم که به عنوان افکار عمومی می‌توانند فشار آورند و دولت مردان را وارد یک جریان پاسخگویی کنند. مردم با سازمان‌های مردم‌نهاد و ان‌جی‌او‌ها می‌توانند از دولت مطالبه کنند. این اتفاق در ایران کم و کند است. در مجموع این چهار محور در کنار یکدیگر باید جلوی فساد را بگیرند.

گفت‌وگو با رئیس‌بخش بین‌الملل و بازاریابی مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی
در دنیا سینما حقیقت را می‌شناسند

محمود صادقلو گویی

با توجه به بودجه و امکانات محدودی که سینما حقیقت دارد در مقایسه با جشنواره‌های دیگر که در ایران برگزار می‌شود می‌توانید نگاهی به هم‌مان‌های جشنواره بین‌المللی سینما حقیقت در ایران داشته باشید

شیرین نادری مدیر بخش بین‌الملل فارابی، زن خستگی ناپذیر سینمای مستند ایران که فقط در طول دوران جشنواره فعالیت نمی‌کند، بلکه در تمام طول سال مشغول گسترش ارتباطات بین‌المللی سینمای مستند ایران است. اوست که با کمک همکاران خود درصد مهمی از وجهه بین‌المللی سینما حقیقت را در این سالها ارتقا داده‌اند. خانم نادری، کوتاه، از فعالیت‌های امسال خود برای جشنواره می‌گویند

● خانم نادری اجازه بدهید این‌طور شروع کنم تعداد کشورهایی که امسال در جشنواره سینما حقیقت فیلم دارند خیلی زیاد است چطور توانستید از این همه کشور فیلم جذب کنید و سطح بین‌المللی جشنواره را گسترش بدهید؟ در بخش بین‌الملل ارسال فراخوان از اردیبهشت ماه شروع شد، از بازار جهانی جشنواره جهانی فیلم فجر. ما چند پلتفرم برای دریافت فیلم‌ها داریم. یکی از طریق فیلم‌یکی از طریق سایت ویدئات باکس و از طریق

همانان ویژه جشنواره ۱۳

هشت چهره

بین‌المللی در مقام تهیه‌کننده، مدیر مؤسسات تولید فیلم مستند، مسئول بازاریابی و... به تهران سفر خواهند کرد تا مستندسازان

منتخب در حضور آنان و در کارگاه‌های ویژه اقدام به ارائه طرح‌های خود کنند.

اووه ینسن

مشاور و تهیه‌کننده مستند و مسئول بازاریابی؛ با بیش از ۱۵ سال سابقه در حوزه مستند بین‌الملل که در بسیاری از جشنواره‌های بزرگ مستند سخنرانی و ورکشاپ‌های متعددی برگزار کرده است. از سال ۲۰۰۳ تا ۲۰۱۹ با EDN (شبکه مستند اروپا) در سمت برنامه‌ریز و تهیه‌کننده همکاری داشته است.

برام کرولس

اوپراغ‌التحصیل موسسه رویال تئاتر، سینما و کالج فیلم اروپایی در دانمارک در رشته کارگردانی و تهیه‌کنندگی. فیلم‌های وی از جشنواره‌های معتبری نظیر ساندنس، برلین، هات‌دکس، ایدفاو لاپیزیک موفق به کسب جوایزی شده است. از سال ۲۰۱۹ به عنوان مدرس در دانشگاه آپ‌انتورپ در حوزه تولید فیلم و خبرنگاری مشغول فعالیت شده است.

پیتر گوتشالک

او از سال ۱۹۸۴ به عنوان تدوینگر، نویسنده، تهیه‌کننده در شبکه‌های مختلف تلویزیونی فعالیت داشته و از سال ۱۹۹۶ تحت عنوان تهیه‌کننده در تلویزیون آرت‌فرانسه مشغول به کار بوده است. هم‌چنین به دفعات داور جشنواره‌های معتبر اروپایی بوده

امروز در بخش مسابقه بین الملل می بینید:

بانوی اول
The king maker

کارگردان
لارن گرینفلد
محصول
۲۰۱۹ آمریکا
فیلمی بیوگرافیک
درباره زن
سیاستمدار مشهور

فیلیپینی یعنی ایملدا مار کوس که حالا برای احیای میراث نه چندان خوشایند دوران زمامداری اش، سعی می کند به پسرش در عرصه سیاست کمک کند و او را به قدرت برساند. این فیلم ۱۰۱ دقیقه‌ای است.

زمین بازی پنجشنبه‌ها
thursday field

کارگردان
هری زرنیک
محصول
۲۰۱۸ آمریکا
انجمنی غیر عادی
در حاشیه مسابقات
هفتگی دوچرخه

سواری در بروکلین شکل می گیرد که آکنده از رنگارنگی نژادی و سلیقه‌ای است. زمان این فیلم ۲۰ دقیقه است.

حیوانات از نفس افتاده
breathless animals

کارگردان
لی لی
محصول
۲۰۱۸ آمریکا
در خلاصه داستان
فیلم آمده است:
روایت زنی که

چهره اش رانمی بینیم و فقط صدایش را می شنویم. صدایی که داستان مادری را می گوید که در جوانی مرده و پدری که از مزرعه‌اش به وسط انقلاب فرهنگی چین سر در می آورد. این فیلم ۶۸ دقیقه است

وقتی بره هاشیر می شوند
When lambs become lions

کارگردان
جان کاسب
محصول
۲۰۱۹ آمریکا
داستان یک تاجر
خرده پای عاج
در میان بومیان

کنیا که کسب و کارش به شکلمدام از سوی نیروهای دولتی و محیط زیست محدود تر و محدود ترمی شود. ارتباط او با پسر عموبش که یک محیط بان است و ماه‌هاست دستمزد نگرفته، راه چدیدی را پیش پای او می گذارد.

های دولت آمریکا از دست رفت. آقای اشپیتزر که پارسال در اینجا ورکشاپ داشتند و امسال هم قرار است به خواسته خودشان به جشنواره بیایند به ما گفتند که از سال گذشته تا امسال بسیاری از دانشگاه‌های آمریکا که او با آنها همکاری می کرده است، دیگر با او تماس نگرفتند.

● پس امسال مهمانانی خواهیم داشت که قصد سفر به آمریکا را نداشته باشند.

نه به این شکل نیست سیاست وزارت خارجه اما در این راستا قرار گرفته که از پارسال مهمانانی که به ایران می آیند، بر گه‌ای جداگانه برای ویزای آنها صادر می شود و ویزا در پاسپورت آنها نمی خورد. با این حال این تمهیدات را نمی توانستیم برای آوردن چهره‌های مشهور استفاده کنیم به دلیل اینکه برخی از آنها بسیار معروف هستند حتی اگر بر گه‌ی جداگانه ویزا صادر می شد عکس و فیلم حضور ایشان دنیا خبر ساز می شد و برای ایشان مشکل ساز می شد.

● شما از بودجه محدود جشنواره صحبت کردید. سوال اینجاست با توجه به تجربه بین‌المللی شما آیا می توانید پاسخ دهید که جشنواره‌های بزرگ مثل ما توسط دولت حمایت می شوند یا خیر؟

شهرداری ها به جشنواره ها کمک بسیار زیادی می کنند چرا؟ چون این باعث رونق شهرشان می شود. به عنوان مثال اهالی شهر کن می گویند تمام هزینه‌هایی که ما می خواهیم در طول یک سال برای شهر بکنیم در عرض همین دو هفته جشنواره کن می توانیم آنها را به دست بیاوریم، انهم از طریق مهمانان جشنواره. در تمام دنیا شهرداری ها به جشنواره ها کمک می کند البته آنها مثل ما وزارت فرهنگ و ارشاد ندارند که بخواهد بودجه دولتی اختصاص دهند.

● شما هر سال در جشنواره بزرگداشت یک کشور یا مرور آثار یک کشور را می گذارید این تنوع ریشه در چه مدلی از برنامه‌ریزی دارد؟ آیا اتاق فکری پشت این قضا یا است؟

۱۰۰٪ از اولین دوره سینما حقیقت مرور یا آینه یک جشنواره را در جشنواره خود داشته ایم. ایدفا، هات داگ یا سفیلد. امسال هم جشنواره میلیونوم را داریم که همکار ما خانم حسینی که کارشناس بخش بین الملل است، در این جشنواره داور بودند و فیلمهای جشنواره را دیده بودند. اگر شما نگاهی به فیلم‌های این جشنواره که امسال مرورشان را در جشنواره خود خواهیم داشت ببینید متوجه می شوید که جزو بهترین فیلم های مستند دنیا هستند و گلچین شده‌اند. البته این شانس را ندارند که در بخش مسابقه شرکت کنند و در بخش غیر رقابتی حضور دارند.

● واقعیت این است که در بسیاری از موارد فیلم‌های بخش مرور یا آینه امتیازات بیشتری از فیلم‌های بخش مسابقه دارند...

این دو علت دارد. یکی اینکه باید این بخش ها جذاب باشند و اینکه ممکن است این فیلم‌ها جوایز بسیاری در دنیا کسب کرده‌اند.

ویمئو. همینطور از سینان دو. همانطور که میدانید سینان یکی از پلتفرم های بزرگ است برای خریداران، دست اندر کاران و پخش کننده ها که همه آنجا ثبت نام می کنند چه مستند و چه فیلم هایی غیر مستند. از طرفی فیلمسازانی که در طول این ۱۲ سال فیلم‌های خود را به جشنواره ارسال کرده بودند و تمایل به شرکت دوباره در جشنواره داشتند دعوت کردیم که فیلم خود را به جشنواره امسال بدهند. جشنواره های روز دنیا رو رصد کرده‌ایم و فیلم های جدید را از آن‌ها می گیریم سپس آنها را می بینیم. از بهترین پخش کننده های مستند در دنیا مثل داک اند فیلم، وایل و تا ز کوفسکی. با تمام این پخش کننده هایی که مستند های روز دنیا را پخش می کنند در ارتباط هستیم. امسال حدود ۶ هزار فیلم دریافت کردیم. الان در «فیلم فری‌وی» که یک پلتفرم معتبر بین‌المللی است و جشنواره سینما حقیقت در این پلتفرم یک صفحه دارد که ما سال به سال آنرا به روز می کنیم.

● سوال بعدی من در مورد سطح جشنواره سینما حقیقت است در سال‌های برگزاری آن چقدر توانسته خود را به استانداردهای جهانی نزدیک کند و سطح خود را بالاتر ببرد؟

بدون اینکه بخواهم تعریف کنم باید بگویم وقتی تهیه کننده های معتبر دنیا و فیلمسازان سطح بالای دنیا تمایل دارند که به جشنواره سینما حقیقت فیلم بفرستند، نشان دهنده اعتبار جشنواره است. من چند سال پیش که در جشنواره کن بازار فیلم حضور داشتم در قسمت داک کرتر آقای تام پاورز که هر روز یک جشنواره را معرفی می کرد، ما را طوری پرزنت می کرد که گویی در حال معرفی جشنواره خود است. تام پاورز یکی از دست اندر کاران جشنواره تورنتو و نیویورک است که سال قبل از آن مهمان ما بودند. تام پاورز مورد فضای جشنواره سینما حقیقت صحبت می کرد و اینکه چقدر فیلم ساز علاقه مند و مستعد در تهران جمع شده اند و علاقمند هستند فیلم های خارجی جشنواره را ببینند.

از طرفی با توجه به بودجه و امکانات محدودی که سینما حقیقت دارد در مقایسه با جشنواره های دیگر که در ایران برگزار می شود می توانید نگاهی به مهمان های جشنواره بیندازید تا سطح جشنواره را دریابید. شاید از نظر کمی خیلی بالا نباشند اما آدم های بزرگی اینجا بوده‌اند، مانند جیان فرانکو رزی که دوسال قبل مهمان ما بودند.

● آیا امسال هم قرار است چهره هیجان انگیزی در اندازه‌های رزی ببینیم؟ پارسال قرار بود ورنر هر تزوگ به ایران بیاید اما نیامد.

آقای هر تزوگ به من در واتساپ پیام دادند که خیلی دلشان می خواهد به جشنواره بیایند. اما به دلیل محدودیت هایی که دولت آمریکا گذاشته است و آدم‌هایی که به ایران بیایند نمی توانند به آمریکا سفر کنند و اینکه آقای هر تزوگ مقیم آمریکاست، این امکان وجود نداشت. این موقعیت به خاطر سیاست

کنیچی ایامورا

وی از سال ۱۹۸۳ در شبکه ان.اچ.کی ژاپن مشغول به کار بوده و از ۲۰۰۹ تا ۲۰۱۲ مسئول خرید برنامه «مستند جهان» بوده است. وی یکی از موسسین جشنواره مستند توکیو داکس است.

گونی هیونگ

او مستندسازی با تجربه در شبکه ای.بی.اس کره است و یکی از بنیانگذاران جشنواره بین‌المللی مستند ای.بی.اس که سالانه بالغ بر ۸ میلیون مخاطب دارد.

لارس سف اشتروم

او تدوینگر، فیلمساز و تهیه کننده مستند است که از دهه ۷۰ مشغول به کار حرفه‌ای است. او در حال حاضر مسئول خرید بخش مستند رسانه ملی سوئد (اس.وی.ت) در استکهلم است.

جنیفر دشان

او فیلمساز و تهیه کننده مستند است. از آثار شاخص دشان در سال ۲۰۱۸، تهیه کنندگی «روپایی با کارلوس شغال»، «پوتین، پدر خوانده» و «چهره پنهان برادران لهن» بوده است که فیلم آخر را کارگردانی نیز کرده است. این فیلم برنده جایزه بهترین پیچ (ارائه طرح) جشنواره مستند سانی ساید و برگزیده هات داکس بوده

کریستیان فالش

او تهیه کننده مستند است که برای کمپانی فیلم نروژی آپ‌نورت فیلم کار می کند و از سال ۲۰۰۳ به طور حرفه‌ای مشغول تهیه کنندگی فیلم مستند است. وی عضو ای.دی.ان. و هیئت مدیره مرکز فیلم «میدنورویژین» است.

How did you go for this subject in Syria and how did you find Jamileh? All of us know the fact that we are living in an anxious world, and for sure the tension in middle eastern countries are more than other regions. If we set aside political issues and the related things I should say that I myself am interested in sociological and anthropological topics. In my researches, I have always been interested in humanistic subjects, so I mostly try to follow these kinds of subjects when I'm researching. This is very same when I was deciding to make Jamileh. In this documentary I tried to talk more about consequences of postwar, do, when I was researching in Syria, I faced to many subjects with high dramatic capacity of being a cinematic work, but in this conditions, I saw a half-built hotel that many war injured people have been kept at there. I spoke with many of them but Jamileh absorbed me more. After several months, when I returned to Syria, the hotel

had been emptied, then I looked for Jamileh to her home and started shooting from there.

How long did it take and when it happened?

The documentary was the result of three trips to Syria. I was engaged with researching and writing in my first two trips. In the third one, I went to Damascus with crew. Shooting took around 40 sessions but production took more time, especially its editing by Babak Haydari who could add a new atmosphere to the film.

When you work in an unknown region culturally and geographically, making a documentary must be harder, right?

Yes! Documentary-making is one of the hardest and the most sensitive works in the world but when you believe in your subject, all difficulties change to sweetness, that you can see its impact even in sublayers of your work.

93 min. Cyprus, 2018
Director: Peter Medak
Producer: Paul Lacovou

The Ghost of Peter Sellers

The Ghost of Peter Sellers directed by Peter Medak will be screened at 13th "Cinema Verite" Iran International Documentary Film Festival Portrait Section. In 1973 Peter Sellers, one of the biggest comedy actors at the time, embarked on a pirate comedy for Columbia Pictures. He lost confidence with the film immediately and tried to sabotage it, first firing the producers before turning on his friend (and the film's young director), Peter Medak. Despite an illustrious career and the passing of 43 years since the unraveling production, Medak is still reeling from the disastrous experience and healing the wounds inflicted by Sellers and the film's failure. The Ghost of Peter Sellers is a comic-tragic feature doc about what it takes to be a film director and survive your biggest disaster. Today the film will be screened in festival palace.

Festivals and Awards:
NYC Documentary Festival, 2018
Raindance Film Festival, 2018
Beverly Hills Film Festival, Best Documentary

فیلم کوتاه

۱۴

سینما
دوستان

۱۸
آذر
۱۳۹۸

۱۳

جشنواره بین المللی فیلم مستند ایران

Peter Gottschalk

Since 1984, he has been working as an editor, producer, and screenwriter on various TV channels. And since 1996 he has been working as a producer on Arte French television. He has also been a frequent member of Jury board at authentic European film festivals.

Gunny Hyoung

He is an experienced documentarist working in EBS Korean TV Channel. He is one of the founders of EBS International Documentary Festival that has annually over 8 million audience.

Jennifer Deshan

She is filmmaker and producer active in documentary cinema. Among her distinguished works in 2018, "Dram with Carlos Jackal", "Putin, Godfather", and "Hidden Face of Lehman Brothers" that the last one has also directed by her. The film has won the award for Best pitch from Sunny Side Documentary Festival and selected in Hot Docs.

Lars Safstrom

He is documentary editor, filmmaker and producer who is active since 70s in the field of documentary cinema professionally. He is the responsible for purchase in documentary section of Sweden National Media (SVT) in Stockholm.

Tributes to Two Iranian Cineasts

Ahmad Zabeti Jahromi and Manouchehr Tayyab are two honors of Iranian documentary cinema with their long experience. Ahmad Zabeti Jahromi is known as a master of Iranian documentary cinema because of his teachings in cinema faculties, writing tens of books, making several documentaries and editing number of films. His works have been welcomed from Japan to Canada.

Moreover, he is well-known of his art of editing's teaching in Iran because of his academic researches and books. He is a member of professor board of IRIB faculty, documentarist, cinema author and researcher, film director and editor, merit license holder of teaching at international colleges of radio and television, and methodology of film teaching.

Manouchehr Tayyab is one of the veteran cinema researchers and documentarists who produced worthy research documentaries about Iranian history, climate and art. He is educated in architecture from Vienna University of Technology, Cinema and Television Directing and Set Designing from University of Music and Performing Arts Vienna.

He is the writer and director of over 90 documentaries and educational films, teacher of cinema majors in dramatic arts faculty, member of jury board of Tehran International Educational Films for Children and Young Adults, jury member of UNESCO in international festival of short films Cracow, Poland, also jury member of Toronto international documentary festival.

His works have won several awards from Moscow, Vienna, Locarno and Berlin.

13th Cinema Vérité will tribute the two honors of Iranian documentary cinema in special event.

We Got Close to the Hidden World of Jamileh

An Interview with Mohammad Bagher Shahin Who Portrays Hidden Stories of Syria's War

Hanieh Darvish

His Malekiyeh was a shocking story of men's massacre in a Malekiyeh village in Syria. It won the best award of short documentary in international section in Cinema-Vérité in 2015, it also won the best prize as the best film of human's right in Berlin Short Film Festival. However, bitter events of Syria didn't leave him alone and called him again. Jamileh is about a mother whose eyes have been taken by war. Blindness and mental diseases are the memoirs of the war that its bullets can be seen and felt. Jamileh has her own hidden world and Mohammad Bagher Shahin is interested in these hidden dimensions. Jamileh is the representative of innocent humans who have injured during wars.

Special Guests of International Section of 13th Cinema-Verite

Among number of international guest who travel Tehran for 13th Iran International Documentary Cinema- Cinema-Verite, there are eight international special guests as producer, CEOs of filmmaking institutes, film marketers,...then Iranian selected documentarists will present their ideas to them, also participate in their workshops.

Ove Rishoj Jensen

Documentary producer and advisor, marketing manager; he has over 15 years' experience in international documentary market; also he has held workshops and lectures in many authentic international film festivals. From 2003 to 2019, he has been working with EDN (European Documentary Network) as producer and planner.

Christian Falch

He is documentary producer and works for Norwegian UpNorth Film company. Since 2003, he professionally works as film producer. He is member of "AND" and member of chief board of Midnorwegian Film Center.

Bram Crols

He is educated in directing and producing from Royal Institute of Theatre, and Cinema and European Film College in Denmark. His films have won awards at prestigious festivals such as Sundance, Berlin, Hot Docs, Idaho and Leipzig. Since 2019, he started teaching at AP Antwerp University in the field of film and journalism.

Ken Ichi Imamura

Since 1983, he has worked in NHK in Japan. From 2009 to 2012 he was the responsible for purchase for "World Documentary" program. He is one of the founders of Tokyo Docs Documentary Festival.

Cinema
VERITÉ
Iran International
Documentary Film Festival

NO.1
9th DEC
2019

IRAN International Documentary Film Festival

15

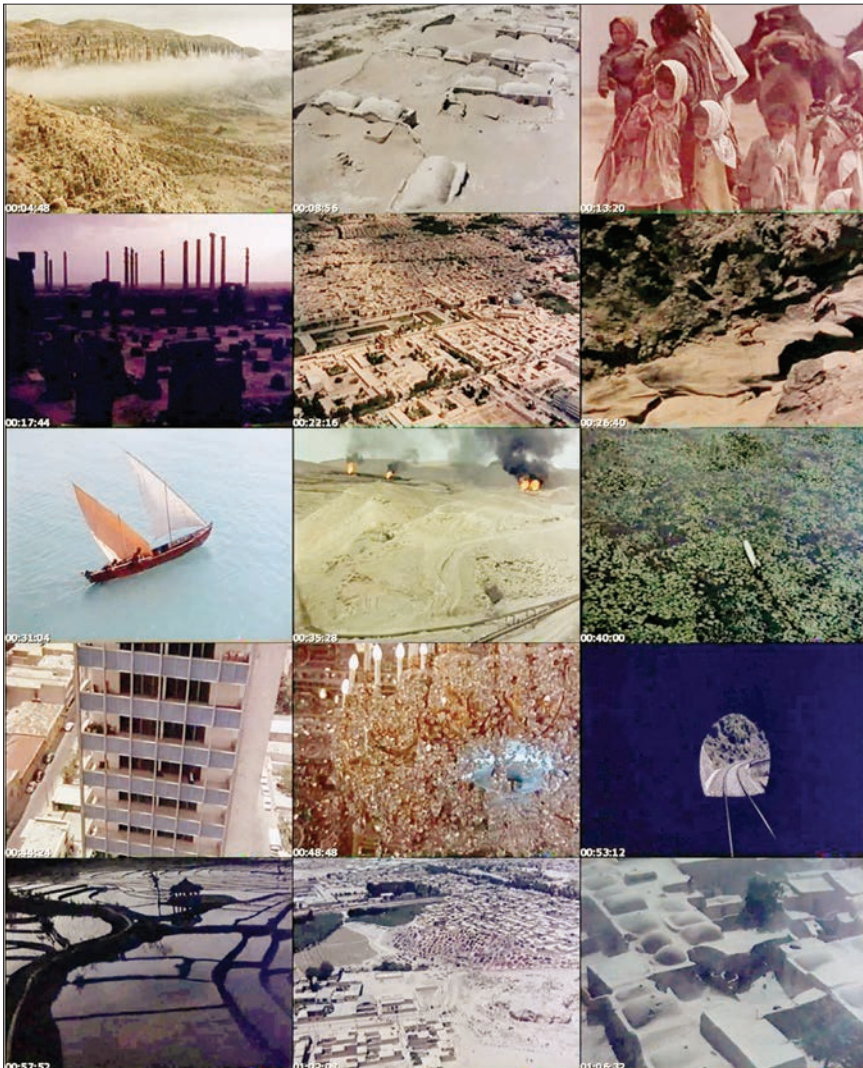
Cinema

VÉRITÉ

NO.1
9th DEC
2019

IRAN International

Documentary Film Festival

wind lover ● Alber lamorisse

A Distinguished Opening

Today, Monday 9th December, the main movie hall of Charsoo Cineplex has been the host of opening ceremony of the 13th Iran International Documentary Festival, Cinema-Vérité. In this ceremony which was held with companionship of Iran National Film Library, also with presence of Master Manouchehr Anvar, some unseen roughs and behind-the-scenes shots of "The Lovers' Wind" by Albert Lamorisse was screened for the audience. The opening ceremony of this edition of the festival was held with presence of veterans of Iranian documentary

cinema like Master Manouchehr Tayyab, Mohammad Reza Aslani, Kamran Shirdel, Ahmad Zabeti Jahromi, Mohammad Tahaminezhad, Hossein Torabi, members of strategy council of the festival; documentarists of different sections, media responsible and journalists, also documentary goers.. It was a magnificent start for a great week gathering for all those who in love with Iranian documentary cinema. 13th Iran International Documentary Festival, Cinema-Vérité will be held for a week in six sessions from 10:30 am to 24 pm.

An interview with Mohammad Hamidi Moghaddam, DEFC's Manager

It's Time for Reformation Mohammad Hamidi Moghaddam is an experienced TV producer. He has entered to the management section of Iran documentary cinema out of the governmental circle, but he has tried to upraise the activities of previous managers instead of invention the wheel from the beginning. It is obvious that he is eager to keep his footprint in DEFC while he is not afraid of his opponents when he believes that his decisions are on the right track. Now, we should wait and see the results of his decisions in holding the 13th festival. However, he has decided to listen to constructive criticism and ignore side stories.

● During last 15 years, you always have been active in the mainstream of documentary cinema. Now you came to DEFC as a non-governmental manager. I want to know how much you change the structure of DEFC, especially in the way of holding the festival, I mean the reforms? Holding the festival depends on your experience and your ideas to an event. Like many other cultural, sport events we have in Iran, having a film festival has an imported pattern. Its forming, its schedule, its awards as same as cinema itself, is an imported issue in our country. Some countries could reach to a standard after many years of experiencing it, while it is not a complicated problem.

However, as a manager, I had seen the better and less-problematic types of documentary festivals during all these years, so I tried to eliminate them from ours. As a spectator, you cannot change the problems unless you are a responsible. In these conditions, I believe that we should move toward some changes that may bring some emotional, undesirable reactions but there is no other way. When a train wants to move forward, must go on without considering what is happening in one wagon, one starts to nag, one wants to get off, or something like these. The main issue is that the train must be on the right track for reaching its final target. We started the discussion with uprising the question that "Is a documentary festival a general film festival? or it is a special one?" when we discuss emotionally, stories like the general audience are arising, but when we are aware of our limited facilities in a festival, the main issue is servicing to the main/special audience. In all the documentary festivals worldwide, a festival must be useful for the filmmakers firstly, then after the general audience is important. A festival wants to be developed and must have facilities for this goal. Many of the great documentary festivals like have one to two movie halls, and then they could open new windows to have broad audience.

اهمیت و دشواری انتخاب

پرونده‌ای درباره‌ی هیات انتخاب سیزدهمین جشنواره‌ی سینما حقیقت

علی ملاصالحی

Amsalehi.93@gmail.com

سینمای مستند به خاطر ذاتش و رابطه‌ی نزدیکی که با جامعه دارد، همیشه آینه‌ای بوده از اتفاقاتی که نیض جامعه در آن‌ها می‌تبد. مخصوصاً برای کسانی که می‌خواهند از دور و با نگاهی کلی‌تر به بررسی اوضاع جامعه بپردازند. سینمای مستند ایران هم همیشه در همین مسیر حرکت کرده و به خوبی توانسته علائق تجربی، اجتماعی، سیاسی و هنری جامعه را از طریق دوربین مستندسازان به روی پرده بیاورد. در سال‌های اخیر هم با رشد تکنولوژی دیجیتال و راحت‌تر شدن تولید، شاهد افزایش تولید مستندها در اقصی نقاط کشور هستیم. امسال برای اولین بار یک مستند یعنی «در جستجوی فریده» به جای آثار داستانی معمول به اسکار معرفی شد. جشنواره سینما حقیقت اصلی‌ترین محل نمایش مستند در کشورمان است که می‌تواند برآیند خوبی از وضعیت مستندهای هر سال سینمای ایران بدهد. این افزایش تولید مستند سبب افزایش اهمیت هیات انتخاب شده. هیاتی که حدود ۴۲۷ فیلم در بخش کوتاه، نزدیک به دویست فیلم در بخش نیمه بلند و هشتاد فیلم در بخش بلند را بررسی کرده‌اند و با انتخابشان می‌توانند دیده شدن یا نشدن یک فیلم را تعیین کنند.

سینمای مستند به عنوان بخشی از ساختار سینمای ایران، به بسیاری از مشکلات سینمای ایران مبتلاست. در حوزه‌ی

جشنواره، نبود وقت کافی برای بررسی آثار و ساختار فشرده‌ی هیات انتخاب کنونی، پیشنهاد ایجاد هیات انتخابی یک‌ساله را مطرح کرده که در طول سال به رصد آثار بپردازند. بحثی که در میزگرد این پرونده از زوایای بسیاری توسط هیات انتخاب امسال بررسی شده. و مثال‌هایی از نمونه‌های خارجی اجرای چنین ایده‌ای، از بنیان گذاشتن هیات‌های ۵ نفره تا آکادمی مستند توسط حاضرین مطرح و بررسی شد.

آنچه در این میزگرد به بحث گذاشته شد این بود که سینمای مستند (درست مانند کلیت سینمای ایران) همچنان به علت ساختار سلیقه‌ای و نبود سیاست‌گذاری درست، سردرگم شده است. کمبود بودجه و کاهش درآمدها در حوزه‌ی فرهنگ هم در چندسال اخیر باعث شده اوضاع برای مستندسازان بدتر شود و کیفیت آثار هم پایین بیاید. کاهش تعداد فیلمسازان مستقل، آن هم در شرایطی که کشور بیش از همیشه نیاز به نگاهی تازه دارد، از اثرات این کمبودهاست. در این شرایط اعتراضات گسترده‌ی کسانی که آثارشان به جشنواره راه نیافته هم مشکل دیگری برای جشنواره ایجاد کرده. مشکلاتی که هیات انتخاب در این گفت‌وگوی دو ساعته به واسطه‌ی و اشکافی و بررسی آن پرداختند. راه حل چیست؟ از طرفی بسیاری معتقدند نبود ساختار تجاری و بازار آزاد در سینمای مستند، باعث شده که نوآوری از این سینما رخت ببندد و آثار شعاری از آب در بیایند. برخی معتقدند باید بودجه‌های سازمان‌ها و نهادها افزایش بیابد و برخی دیگر هم از ضرورت ایجاد ساختار مدیریتی متفاوت در ایده پردازی،

ساخت، اجرا و پخش فیلم‌ها مخصوصاً در جشنواره‌هایی مانند سینما حقیقت حرف می‌زنند.

در هر صورت مشکلات سینمای مستند، مانند کلیت سینمای ایران، کم نیست. تشخیص درست مشکل و حل اساسی و ساختاری آن شاید مهم‌ترین نکته‌ای باشد که گفت‌وگوی پیش‌رو، هدف انجام آن را دارد. مشکلاتی که برخی از آنها به ساختار جشنواره مربوط است و برخی دیگر به رفتار مستندسازان در قبال جشنواره.

هیات انتخاب آثار در این دوره جشنواره از همه‌ی اقسار مستندسازان انتخاب شده بودند، از مسئولان سابق برگزاری جشنواره تا مستندسازان حوزه محیط زیست، اجتماعی، دفاع مقدس و تاریخی. مستندسازانی که با ساختار و استانداردهای جهانی ساخت مستند و فستیوال‌های معروف جهان آشنا بودند و در نظرانشان از تجاربشان در آن فستیوال‌ها استفاده کردند.

آنچه در ادامه می‌خوانید خلاصه‌ای از صحبت‌های هیات انتخاب بخش ملی جشنواره سینما حقیقت است. گفت‌وگوی دو ساعته و بسیار مفصل که از جوانب مختلف بحث انتخاب فیلم‌ها، جشنواره‌ی سینما حقیقت و تولیدات مستند کشور را بررسی کرد. حرف‌های این عزیزان نکات و مسائل بسیار دیگری داشت که به علت کمبود جا، مجبور به حذف برخی از آن‌ها شدیم. اما با این حال هنوز راهکارهای بسیاری در گفت‌وگوی پیش‌رو برای مسئولان سینمایی کشور وجود دارد که بررسی و انجام آنها خالی از لطف نیست.

همه راه‌ها به سینما حقیقت ختم می‌شود

میزگرد آسیب‌شناسی با اعضای هیات انتخاب سیزدهمین جشنواره فیلم حقیقت که امسال با تولیداتی بیشتر از همیشه مواجه بودند

علی ملاصالحی

Amsalehi.93@gmail.com

۲

کتابخانه

۱۸ آذر ۱۳۹۸

۱۳

جشنواره بین‌المللی فیلم مستند ایران

امسال هم به سبب هر سال مسابقه‌ی ملی جشنواره‌ی سینما حقیقت در سه بخش کوتاه، نیمه بلند و بلند برگزار می‌شود و هر کدام از این بخش‌ها یک هیات انتخاب سه نفره داشتند که آثار رسیده به دبیرخانه جشنواره را رصد کرده و از بین صدها فیلم رسیده به جشنواره برای بخش فیلم‌های بلند ۲۰ فیلم، بخش نیمه‌بلند ۱۵ فیلم و بخش کوتاه ۲۷ فیلم انتخاب شدند. در این میزگرد سعی کردیم برای سال‌های آینده به رویکردی متفاوت در زمینه‌ی انتخاب فیلم‌ها فکر کنیم.

● همه شما مستندساز هستی‌دلی این بار آن سوی میز نشست‌اید و آثار همکارانتان را داوری کرده‌اید. این موقعیت جدید چه چالش‌هایی ایجاد کرد؟
عزت‌الله پرواز: در ابتدا تعداد زیاد آثار و زمان کم یکی از مشکلات اصلی بود. آثار باید در وقت مناسب یک بار پلایش شوند و نتیجه‌ی این پلایش به دست ما برسد. به خاطر اینکه با این شیوه هم می‌شود در ست فیلم را دید و هم اینکه زودتر به نتیجه برسیم. خوشبختانه ما سه داور بخش کوتاه، فکرهایمان به هم نزدیک بود بنابراین حدود نود درصد نظر اتمان شبیه هم بود.

محمد صوفی: به نظرم قبل از بررسی آثار داخل جشنواره، باید خود جشنواره را بررسی کرد. جشنواره سینما حقیقت چون تنها جشنواره رسمی فیلم مستند ایران است؛ یک مشکل دارد. و آن این است که جشنواره موضوع و سلیقه مشخصی ندارد، فیلم‌های اجتماعی در کنار محیط زیستی و دفاع مقدس. یعنی همه تیپ فیلمی وجود دارد. اگر فلان فیلم انتخاب شود چقدر امکان رقابت با فیلم‌هایی با موضوعات اجتماعی را دارد؟ باید جشنواره‌هایی تخصصی در کشور ایجاد شود که اینگونه انباشت فیلم در جشنواره سینما حقیقت وجود نداشته باشد.

علیرضا دهقان: حضور بخش‌های موضوعی مثل تاریخی و محیط زیست، در دوره‌های اول جشنواره حقیقت اتفاق خوبی بود. برخی معتقدند تعداد زیاد بخش‌ها باعث می‌شود تاثیر جایزه‌ها پایین بیاید اما حالا تمام تولیدات ۷۰۰-۸۰۰ فیلم مستندمان روانه سینما حقیقت می‌شود و وقتی تنها جشنواره A ایران هستیم که گونه‌های مختلف فیلم امکان حضور در آن دارند، نمی‌توانیم هنوز این دیدگاه را داشته باشیم که فقط ده یا بیست فیلم باید در نهایت در جشنواره باشند. فعلاً با توجه به این ظرفیت مجبوریم گوناگونی موضوع را داشته باشیم تا زمانی که جشنواره‌های تخصصی ایجاد شوند.

پریسا عشقی: ببینید، من با نظر شما مخالف هستم. بلاخره جشنواره سینما حقیقت باید راه خود را پیدا کند، یعنی آن شکل حرفه‌ای را کم کم به دست بیاورد. مثل همین امسال که مثلاً با بلیط فروشی، نظمی به جشنواره داده شد که آن شلوغی‌ها و ایستادن پشت در سالن را برطرف می‌کند. من با آقای صوفی موافقم، سینما حقیقت باید تکلیفش را با موضوع، بیان و نگاهش مشخص کند. هر کسی هر مستندی در طول سال می‌سازد به این جشنواره می‌فرستد. اما از جهت دیگری باید بگوییم که مهمترین جشنواره مستندمان همین جشنواره حقیقت است و در نتیجه همه دوست دارند در آن شرکت کنند. ما جشنواره‌های دیگری هم داریم مثلاً در حوزه محیط زیست، اما به خاطر مشکلاتی که در کشورمان داشتیم تق و لقی شد. جشنواره یاد و یادگار، میراث فرهنگی و باستان‌شناسی یک سال هست و یک سال نیست. حتی فیلم‌های مستند تلویزیونی که در همه جای دنیا مهمترین و پرمخاطب‌ترین فیلم‌ها هستند، جایشان در جشنواره حقیقت نیست. بلکه باید جشنواره مختص خود را داشته باشند. نمی‌شود که همه مستندها را در بخش‌های مختلف داخل سینما حقیقت جا بدهیم.

مسئله اینکه مسئولان با چه روشی می‌توانند جشنواره را بهتر کنند، مطرح کردید. اما در سویی دیگر مستندسازان چه کارهایی برای بهبود اوضاع می‌توانند انجام بدهند؟

محمد رضا فرزاد: اول مستندسازان باید به این تعریف برسند که این یک جشنواره است و رقابت است نه یک ویرینی از آثار و برآیند تولیدات سالیانه واقعیت این است که جشنواره با مسامحه و مجامعه نمی‌تواند جلو برود. جشنواره‌های ما ارزش‌گذار و بدعت‌گذار بودند. چراغ راه شدند و مسیرهای غلطی را

تعریف کردند. در تمام دنیا هیات داوران باید خیلی شبیه هم فکر کنند. جشنواره‌های ما بی‌هویت هستند چون هیات انتخاب ادواری چهارساله پنج‌ساله ندارند! برای همین است که مثلاً از دل هیات‌های انتخاب یا داوری ما فیلم‌های تجربی بیرون نمی‌آید. چون جشنواره‌های موضوعی نداریم، به سراغ انتخاب ژنریک می‌رویم، یعنی می‌گوییم یک مستند محیط زیستی و تاریخی هم بگذاریم. در صورتی که در ایدفا یا جشنواره CPH در بخش اصلی یک مستند محیط زیستی خیلی با کیفیت بالا می‌بینید؟ اصلاً ممکن نیست. اگر فیلم محیط زیستی هم باشد، موضوع اصلی انسان است. ولی اینجا وسط دو فیلم داغ اجتماعی یک فیلم با ریتم ذن و مدیتیشن داریم که ابرها می‌آیند و دوربین هلی‌شات می‌رود!

علی ملاصالحی

Amsalehi.93@gmail.com

دهقان: به نظرم

مستندهای

پرهزینه‌تر و

با پروداکشن

بزرگتر کمتر

شده‌اند.

این مشکل از

بودجه‌های

مستندها ریشه

می‌گیرد. خیلی از

آثار خوب ما هنوز

مشکل عرضه

ندارند

فرزاد: به نظرم

البته بخشی از

افزایش کیفیت

در آثار ارزشی

که گفتم از شکار

استعدادها

توسط این نهادها

مثل خانه مستند

نتیجه شده.

خانه مستند

پول داشته و

استعدادها را

جذب کرده.

هوش مدیران

بوده که با

آوردن این

بچه‌ها کیفیت

آثارشان را

افزایش داده‌اند.

جشنواره حقیقت

هم شده مثل

رم که تمام

راه‌ها به آن ختم

می‌شوند!

علی ملاصالحی

● یعنی معتقدید جشنواره و هیات انتخاب باید نظرش را تحمیل کند؟

فرزاد: وقتی تکلیف جشنواره مشخص نیست، هیات انتخاب هم سردرگم می‌شود. آثاری باید انتخاب شوند که در آن‌ها بداعت و نوآوری و رفتن به لایه‌های عمیق‌تر وجود داشته باشد. و گرنه این که خوب کات خورده و امکانات فنی داشته‌اند که نشد عامل داوری! چون در داخل بازاری وجود ندارد، سینما حقیقت به یکه‌بزی تبدیل شده که تمام آثار نزد او می‌آیند. در فضایی که رقابت تعریف نشود، هویتی هم شکل نمی‌گیرد و سیستم‌های دولتی مارا قابتی نیستند و بخش خصوصی رقابت را می‌شناسد.

کوروش عطائی: با دوستان موافقم. هویت را هسته فکری و بنیان‌گذار جشنواره مشخص می‌کند. ملاک‌ها هم با تغییر شرایط، تغییر مدیران و تغییر دولت دائم متفاوت می‌شود. یکی عوامل ناراحتی امسال این بود که در آثار تعداد فیلم‌سازان مستقل بسیار کم بود. چرا هر فیلمی که می‌بینیم مال یک نهاد یا سازمان هست؟ این خلأ آثار مستقل به شدت در فیلم‌های بخش بلند احساس می‌شود و آن جریانی که اصولاً سینمای مستند را جلو می‌برد حضورش هر سال دارد کم رنگ‌تر می‌شود. از سوی دیگر این جشنواره «سینما حقیقت» است نه «تلویزیون حقیقت»! یعنی هر سال بخشی از چالش این است که فیلم‌هایی که برای تلویزیون ساخته شده‌اند اینجا می‌آیند. حتی فیلمی که از تلویزیون پخش شده داخل جشنواره می‌آید و انتظار هم هست که در بخش مسابقه شرکت کند. کجای دنیا این گونه است؟ پس جشنواره در قدم اول به استانداردهای بیشتری نیاز دارد. سینما حقیقت باید استانداردهایش را جدی‌تر بگیرد و فضا را نه محدود، که برای فیلمسازان جدی‌تر کند.

دهقان: از این طرف می‌گوییم سینما حقیقت و از طرف دیگر می‌گوییم جشنواره بین‌المللی مستند ایران. خوب این مستند ایران شامل یک نمونه موضوعی می‌شود. یعنی از لحاظ ساختاری فیلم‌های جشنواره هم شامل مستند انکاسی هستند و هم مشاهده‌گر هم سینما و ریت. تازه بعضی از سبک‌ها هنوز مورد بحث هستند مثلاً مستند هیبرید می‌تواند در جشنواره باشد؟ مایکرومنتری (مستندمانا) چطور؟

فرزاد: ما الان در فضای اشباح‌روایی به سر می‌بریم. یعنی شکل‌هایی در سینمای مستند تکرار می‌شود. نوعی روایت خلاق می‌آید و بعد پنج سال همان بداعت دائم تکرار می‌شود. بعضی آثار هم که شجاعتش را دارند، هیات انتخاب یا داوری به خاطر نداشتن شجاعت آن را رد می‌کند. من نمی‌گویم در بخش اصلی ولی فستیوال‌ها باید به سراغ شجاعت‌ها بروند. اگر این نباشد فستیوال ناخواسته تجویزاتی می‌کند که مسیر مستندسازی را عوض می‌کند.

● من دوست دارم جناب فرخنده کیش هم که خودشان چندین سال پست‌های مدیریتی داشته‌اند، هم نظرشان را در مورد نقطه نظرات دوستان بگویند.

فرید فرخنده کیش: من دوست دارم کمی عقب‌تر بروم. در مقطعی که هیچ چیزی به نام سینمای مستند تعریف درستی نداشت، گروهی شروع کرد به ایجاد جشنواره‌ای برای سینما مستند. و این اتفاق هم ۵ سال طول کشید تا اولین دوره جشنواره سینما حقیقت برگزار شود. نکته‌ای که آقای دهقان گفتند مهم است. اسم این جشنواره، جشنواره

بین‌المللی مستند سینمای ایران است که به اختصار سینما حقیقت نامیده می‌شود ولی قرار نیست رویکرد سینما و ریته در اینجا حاکم باشد. قرار بوده که این جشنواره رصد کند، آن سالی که جشنواره شروع کرد در کنارش چندین جشنواره دیگر هم اتفاق افتاد. اما الان جشنواره حقیقت به عنوان تنها جشنواره مستند ایرانی نمی‌تواند جهتی داشته باشد به دلیل اینکه بسیاری از فیلم‌ها در این مسیر شهید می‌شوند. برای جلوگیری از آن راه‌های مختلفی داریم. اولاً اینکه تلویزیون را نباید کنار بگذاریم، تلویزیون در همه جای دنیا بزرگترین خریدار مستند است. حالا اینکه تلویزیون ما مشکل دارد حرف دیگری است. چپش داوری هم باید به گونه‌ای باشد که ما سالیانه برای فیلم‌ها وجود دارد. نه اینکه پنج نفر را بنشانند و در بازه زمانی ده روزه فیلم‌ها را با عجله ببینند و فیلم‌های مناسب را انتخاب کنند. جشنواره‌های معتبر باید مشاورین و آکادمی داشته باشد که در پایان سال مستند فیلم‌های مناسب را به دبیرخانه معرفی کنند. جشنواره باید سال به سال زایش داشته باشد و خود را اصلاح کند. یعنی اگر در این ۱۳ سال تغییری در جشنواره ایجاد نشود یعنی جشنواره مرده است. در همه جای دنیا مدیر جشنواره نگاه را تعیین کرده و دبیر مجری اجرای این سیاست‌ها و نگاه‌هاست و در طول سال هم فعالیت می‌کند. آکادمی اینگونه کار می‌کند که از ۲۵ نفر تشکیل می‌شود این افراد قرار است هر سه سال ۵ نفرشان عوض می‌شوند. یعنی بعد از ۵ سال تمام آکادمی تغییر پیدا کرده است.

فرزاد: البته خیلی از فستیوال‌ها چنین ساختاری ندارند. آکادمی تنها برای اسکار است و EFA در اروپا. امکان مدیریت کردن این تعداد آدم واقعا وجود ندارد. حتی مشاور هم به این شکلی که موقت باشد نداریم. هیئت انتخابی وجود دارند که پول می‌گیرند تا یکسال آثار را بررسی کنند.

● **درباره همین هیات یا گروه یا آکادمی، آیا با این مسئله می‌توانیم امکان کشف استعدادها را بیشتر کنیم؟**

عطائی: اگر این یک ساز و کار درستی پیدا کند اتفاق خوبی است. ولی این نگرانی وجود دارد که ممکن است به خاطر ساختار دولتی بدتر شود. دبیر جشنواره در این سیستم پیشنهادی تصمیم‌گیرنده نهایی است که چه فیلمی در جشنواره باشد و چه فیلمی نباشد. در نظر بگیرد که در ساختار دولتی، نهادها و سازمان‌های دیگری هستند که می‌خواهند فیلمشان در جشنواره باشد خوب دبیر جشنواره راحت‌تر می‌تواند با توجه به سفارش آثار را وارد کند. در حالت فعلی حداقل یک هیات انتخابی هست که مقابل این جریان قرار بگیرد. در مورد تلویزیون هم، من با آقای فرخنده کیش موافق هستم که تلویزیون در همه جای دنیا نقش بسیار مهمی در سینمای مستند دارد. ولی ماجرا این است که ساختار آثاری تلویزیونی است. متأسفانه چون تلویزیون ما استانداردهای پایینی برای تولید فیلم دارد، اکثر آثارش در قالبی هستند که جایشان داخل جشنواره نیست. فیلم مقاله‌هایی که صرفاً یک سری اطلاعات می‌دهند و جنبه ناواری ندارند.

فرخنده کیش: این مسائل باید تفکیک و جدا شوند. تلویزیون ما استانداردهای چهار مشکل است، یعنی یک فیلم خبری را به عنوان یک فیلم خبری معرفی می‌کند و تلقی‌اش از مستند همان تهیه خبر است! یاد هست که اینجا بودیم یک بار یک خانمی آمد و گفت من می‌خواهم یک فیلم مستند بسازم، وقتی از سابقه ایشان پرسیدم گفتند من ۵۵۰ فیلم مستند ساخته‌ام! گفتم ۵۵۰ فیلم اصلاً به سن شما نمی‌خورد. بعد فهمیدم منظورشان گزارش تلویزیونی بوده و هر گزارش را یک مستند تلقی می‌کردند!

شاه محمدی:

صحبت‌های من هم کامل کننده حرف‌های دوستان است. از بحث مشاوره‌ای استقبال می‌کنم، ولی باز احساس می‌کنم آن هم تبعاتی خواهد داشت. الان بخش جنبی شهید آوینی یک سمت و سویی دارد و هیات انتخابش می‌داند که با چه آثاری روبه‌رو خواهد شد. تکلیف روشن است و در مواجهه با آن آثار احتمالا همه همین انتخاب‌ها را خواهند کرد. ولی در سینما حقیقت این طور نیست، نکته‌ای که من به عنوان مخاطب جدی مستند در آثار امسال دیدم این بود که به خاطر شرایط اقتصادی

یا هر چیز دیگری، آثاری که پروداکشن استاندارد برای پرده داشتند بسیار کم شده بود. استاندارد دیدم. دلیل این هرچی هست باید فکری برای آن کرد. چون با این روند سینما حقیقت بسیار آسیب می‌بیند.

دهقانی: البته این سیستم هیات پخش که بروند و فیلم‌های خوب را پیدا کنند و به فستیوال معرفی کنند شاید در بُعد بین‌المللی جواب دهد اما در بُعد ملی همه چیز منوط به یک ماه آخر شود. فکر کنم در بخش فیلم بلند از ۷۵ فیلم چهل تای آنها در همین یک ماه اخیر آماده شده‌اند. در آثار کوتاه ما شصت هفتاد درصد در همین یک ماه اخیر تولیدشان تمام شده است.

فرزاد: ببینید در دنیا یک سری عنوان‌ها وجود دارد. مثلاً در تشکیلات فستیوال‌ها چیزی وجود دارد به نام تهیه‌کننده فستیوال‌ها که یعنی چه؟ این تهیه‌کننده کسی است که جشنواره را فاینانس می‌کند. اینجا کسی دنبال این حرف‌ها نیست و خلاق نیست چون پول هست. همه جای دنیا ما رئیس برنامه‌ریزی یا Head of Programming داریم که زیر دستش چندین Programmer (برنامه‌ریز) دیگر کار می‌کنند. چرا این ساختار در خارج جواب می‌دهد، چون مثلاً در خارج پیچینگ داریم. و این افراد در طول سال در مراحل مختلف تولید به سراغتان می‌آیند. ما چون این مسائل را نداریم، کار می‌لنگد. یعنی فستیوال معنای مالی ندارد، مثلاً اگر فیلمی به برلین برود خودش یعنی تضمین فروش. اینجا حضور در فستیوال تنها معنای نمادین دارد. سینما حقیقت به نظر من بهترین جشنواره ایران است و می‌تواند بهترین جشنواره منطقه هم باشد. اما باید ساختارها درست باشند.

صوفی: در ایران ما دنبال بومی‌سازی هستیم که آن بومی‌سازی را هم بر اساس تجربیات خودمان انجام می‌دهیم که آن‌ها هم هیچ پایه و اساس درستی ندارند. بالاخره در دنیا جشنواره بر گزار می‌شود. من خودم با ایده هیات انتخاب موافقم اما باید پکیج و ساختار یک جشنواره موفق را به صورت کامل بیابیم نه اینکه بخشی را انتخاب کنیم و آن را بیابیم. چون بخش‌هایی که در فرم سنتی باشد باز ما را دچار مشکل می‌کند. مشکل دیگر که مشکل تمام سینمای ایران است مشکل دشمن فرضی است. یعنی همه باور به وجود یک سری دشمن فرضی دارند که نشسته‌اند و دارند تصمیمات علیه آثار ما می‌گیرند. برخی از این ایده‌ها قبلاً در سینمای جوان اجرا شده، مثلاً در جشنواره‌های منطقه‌ای تلاش این بود که بار از راز جشنواره فیلم کوتاه بردارد. اما عملاً این اتفاق نیفتاد. یعنی جشنواره منطقه‌ای یک سری گرفتاری درست کرد و جشنواره اصلی هم همان حالت قبل را داشت.

پریسا عشقی: ببینید ما نباید فقط به جشنواره نگاه کنیم. جشنواره را فیلم‌هایی می‌سازند که در آن شرکت می‌کنند. متأسفانه امسال تولیدمان به دلیل شرایط اقتصادی منحصر به یکی دو تولیدکننده بزرگ و چند فیلمساز مستقل می‌شود. مثلاً در مورد بحث خانم‌های مستندساز مخصوصاً مستندسازان حرفه‌ای که عضو انجمن باشند هر سال کمتر و کمتر شده‌اند.

معصومه نور محمدی: صحبت کردن و دورمیز نشستن قشنگ است، اما اجرا کردن دست ما نیست. این صحبت که امسال تصمیم بگیریم سینما حقیقت سال دیگر اینگونه بشود به نظر من از اساس اشتباه است. برای این که کاری اساسی و درست انجام شود باید از زیرساخت انجام شود و سال‌ها طول می‌کشد. تا وقتی که جشنواره دولتی باشد و از دولت پول بگیرد اوضاع همینطور است، در مورد فیلمسازان هم اینطور است: کسانی که از مرکز یا تلویزیون پول می‌گیرند، مدلشان با بچه‌های مستقل فرق دارد. بچه‌های مستقل گاهی اوقات با همین قسمت‌های دولتی به مشکل می‌خورند و جوری قرار داده می‌شود که دیده نشود. این مشکلات بسیاری است که همه ما را دیده‌ایم. امسال کسی جایزه می‌گیرد و با خود می‌گوید سینمای مستند با من رفیق است. همان آدم سال دیگر انتخاب نمی‌شود و فریاد می‌کشد که سینمای مستند با من دشمن است! این فضا را باید درست کنیم.

دهقانی: برخی زنگ می‌زنند می‌پرسند نظر بدهید که فیلم بهتر شود یعنی فیلم را باید طوری دیده باشید که برای بهتر شدنش هم نظر بدید و گرنه می‌گویید فلان داور فیلم را ندیده! **نور محمدی:** ولی در میان این آثار باید ۴۰۰ فیلم را کنار می‌گذاریم و واقعا این کار سختی بود. معلوم است که این اشتباه است که سه نفر را سه تا هارد بهشان بدهند و بگویند ۴۲۷ فیلم را ببینید و در دو یا سه جلسه ۱۰ ساعتی فیلم‌ها را انتخاب کنید.

نور محمدی: شما در هر مسیری اعتراض را دارید. اما اگر بر اساس انصاف و اصول انجام شود، باید افرادی که آن را تصویب کرده‌اند پایش بایستند نه یک سال که ۵ سال.

فرخنده کیش: باید فرهنگ تحمل در میان فیلمسازان ایجاد شود. همه می‌گویند بچه ما نخبه است! فیلمساز هم فیلمش را دوست دارد و مثل بچه‌اش می‌ماند و از رد شدنش ناراحت می‌شود. حالا شما که چهار صد فیلم را در بازه کوتاه دیده‌اید قطعاً ده درصد خطا داشته‌اید و فیلمسازان در این زمینه باید بردبار تر باشند.

صوفی: نمی‌شود ایراد گرفت ولی همین فیلمسازها وقتی آثارشان به جشنواره‌های خارجی فرستاده می‌شود و رد می‌شود هرگز اعتراضی از آنها نمی‌بینیم. چون ساز و کار درست است و می‌گویند در ساختار درست انتخاب نشده و حتی خوشحال می‌شود که فیلمشان را دیده‌اند. برخی چیزها مثل همین فرهنگ تحمل باید آموزش داده شود. اینکه وقتی ما چیزی را امضا کرده‌ایم یعنی موارد شرکت در این فستیوال را پذیرفته‌ایم. این را یاد نگرفته‌ایم یا همان بحث دشمن فرضی است، اینکه فکر کنیم اگر انتخاب نشده‌ایم حتما نقشه‌ای پشتش بوده.

● **یعنی به ازای هر نمایش به فیلمساز پولی داده شود. فرخنده کیش:** بله این می‌تواند برای فیلمساز جذابیت ایجاد کند. فیلمساز ما معمولاً وقتی از بخش دولتی بودجه گرفته است به ارزش کارش توجه نمی‌کند. و سریعاً مستند را به اطرافیانش می‌دهد و نمی‌گذارد چرخه پخش فیلم کامل شود.

پرواز: بله من همیشه پروداکشن کاملی برای آثارم داشته‌ام و از تولید تا حتی موسیقی ساختن برای مستند کار را ادامه داده‌ام. اما امسال تصمیم گرفتم که دیگر به مستند یک نفره روی بیاوریم یعنی خودم دوربین بردارم و به دل سوژه بزنم.

نور محمدی: اگر این ایمیل و حق پخش را آقایان راه بیان‌اند، این دستاورد این جلسه می‌شود!

معرفی هیئت انتخاب سیزدهمین دوره جشنواره سینما حقیقت در بخش مسابقه ملی

بخش فیلم کوتاه

عزت‌الله پروازه

متولد ۱۳۵۱ در شهرکرد، پروازه که فارغ التحصیل رشته ادبیات دراماتیک است، فعالیت فیلمسازی خود را در انجمن سینمای جوان آغاز کرد. فیلم‌های کوتاه «شفیره» و «بازار» و آثار مستندی مانند «کنکاشی درون قوم بختیاری»، مجموعه مستند «مدار زنبور ایرانی»، «برای انسان»، «پیرمرد و بازار»، «سامور»، «عروسک کاموایی»، «نقاش باد» تولید مرکز سینمای مستند و تجربی، «مادرم ایل من» (تولید مرکز سینمای مستند و تجربی)، «او مثبت او منفی» و «گالین» آثاری هستند که او در این سال‌ها ساخته است. پروازه در این سال‌ها جوایز متعددی برای آثارش دریافت کرده از جمله: تندیس بهترین فیلم مستند از جشنواره Ficma مکزیک، بهترین فیلم در جشنواره اتحادیه رادیو و تلویزیون کشورهای اسلامی، تندیس بهترین فیلم، جایزه بهترین مستند نیمه بلند و جایزه ویژه هیئت داوران در ادوار مختلف سینما حقیقت.

بخش آثار نیمه بلند

پریساعشقی

عشقی که مدرک فوق لیسانس خود را در رشته هنرهای نمایشی از دانشگاه هنر دریافت کرده، کارنامه هنری خود را با کار در صداوسیما در سال ۱۳۷۶ آغاز کرد. از مهمترین آثار مستند او می‌توان به مستند «خانه سیمین و جلال» درباره جلال آل احمد و همسرش سیمین دانشور، دو تن از بزرگان ادبیات ایران اشاره کرد. از سایر آثار او می‌توان به «جهیزیه» درباره مشکلات تامین جهیزیه برای ازدواج جوانان و «کار در واکن» درباره زنان دستفروش در مترو و شیوه زندگی آنها اشاره کرد. آثاری که نشان می‌دهد عشقی در آثارش تمایل به موضوعات اجتماعی جامعه مخصوصا با توجه به مسائل زنان دارد.

بخش آثار بلند

کوروش عطائی

مستندساز معروف این سال‌های سینمای ایران. فیلم «از ایران یک جدایی» ساخته مشترک عطائی و آزاده موسوی مستندی درباره حواشی تولید «جدایی نادر از سیمین» و واکنش‌های مخاطبان و منتقدان، پیش و پس از دریافت تندیس اسکار که در انتهای دوران دانشجویی عطائی ساخته شد. دومین اثر او «در جستجوی فریده» یکی از تحسین‌شده‌ترین مستندهای چندسال اخیر درباره دختری که در کودکی در حرم امام رضا رها شده و سپس توسط یک خانواده هلندی به فرزندخواندگی پذیرفته می‌شود، دومین همکاری مشترک عطائی و موسوی است که در نهایت امسال به عنوان نماینده ایران در جایزه اسکار معرفی شد.

علیرضا دهقان

متولد ۱۳۶۷ در یزد، دهقان که مدرک فوق لیسانس سینما را از دانشگاه هنر دریافت کرده، بیشتر آثار مستند خود را در حوزه محیط زیست ساخته. از جمله آثار او می‌توان به «اینجا خانه ماست»، «من فقط ایمن دارم»، «آرزوی سرد»، «نخل درخت زندگی»، «بوی گردو»، «تالاس»، «روز بیست و هفتم»، «آفتاب آبادی»، «آرامش در سنگ»، «التماس»، «اوسیا»، «بی‌گدار»، مجموعه مستند «عاصی» و مجموعه مستند «عشق سفر» اشاره کرد. وی با این آثار توانسته حدود نود جایزه را از بیش از ۲۰۰ فستیوال‌ها و جشن‌های مختلف سینمایی از جمله خانه سینما، جشنواره فیلم کوتاه تهران، مستند کوتاه ترنتون آمریکا و سینما حقیقت، دریافت کند.

حضور در ورکشاپ‌ها و فستیوال‌های مختلف در سرتاسر جهان و تالیف دو مقاله تخصصی درباره مستند از سایر دستاوردهای اوست.

محمد رضا فرزاد

مستندساز، نویسنده و مترجم متولد سال ۱۳۵۷ در تهران. تحصیلات خود را تا مقطع کارشناسی ارشد در دانشگاه تهران ادامه داده است. وی کار خود را با تدوین و تحقیق مستند آغاز کرده، توانست با مستند «گم و گور» به جشنواره برلین راه پیدا کرد و علاوه بر آن در سی جشنواره بین‌المللی دیگر هم حضور پ دا کرد. فرزند این موفقیت را با ساخت آثاری مانند «فالگوش» و «مرغانه» ادامه داد و به فستیوال‌هایی مانند جشنواره مستند لایپزیگ و جشنواره فیلم تسالونیسکی رفت. در سال ۲۰۱۲ او از طرف فستیوال ایدفا انتخاب شد تا در دوره تابستانی این فستیوال شرکت کند، حاصل این دوره ساخت فیلم «عروسی: یک فیلم» بود. فرزند علاوه بر ساخت مستند، بیش از هشت عنوان کتاب در حوزه شعر و ادبیات ترجمه کرده است.

فریدفرخنده کیش

مدیر و تهیه‌کننده آثار مستند سینمایی، در سال‌های اخیر در پست‌های مدیریتی متعددی در حوزه سینمایی فعال بوده است. او متولد سال ۱۳۳۷ در تهران و فارغ التحصیل کارشناسی ارشد مدیریت اجرایی با گرایش مدیریت استراتژیک است. از جمله مسئولیت‌های اجرایی فرخنده کیش می‌توان به مشاوره هنری و مدیریت اجرایی، برنامه ریزی و روابط عمومی جشنواره بین‌المللی فیلم رشد، مشاور مدیرعامل در امور فرهنگی هنری و سرپرست واحد تحقیقات مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی، معاون تحقیقات و آموزش انجمن سینمای جوانان ایران و مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی و... اشاره کرد.

معصومه نورمحمدی

متولد ۱۳۴۵ در تهران، نورمحمدی که مدرک کارشناسی عکاسی‌اش از دانشگاه آزاد دریافت کرده، تهیه‌کننده و کارگردان آثار مستندی است که سوژه آن فرهنگ و تمدن ایرانی و مناطق مختلف آن است. از جمله آثار او می‌توان به آثاری مانند: تهیه مجموعه مستند «آبی دریا»، «دوست مشترک و وسوسه»، «۱۴ روز جزیره»، «شکرکت نفت فلات قاره و جزایر آن» و کارگردانی آثاری مانند «بندرگاه تیس»، «مشعل‌ها ناگزیر می‌سوزند»، «حفره‌های حیات»، «یا رمضان»، «سوزنا»، «زیر خط آب»، «کاپیتان»، «روایت یک خاک»، «پنج‌شنبه بازار میناب»، «درخت انجیر معابد»، «نقطه کور»، «روای بی‌بهرت»، «سایه شوم»، «فاطمه»، «سوزنگرد» و «مسافر فوکوشیما» اشاره کرد. وی در حال حاضر در تدارک تولید فیلم «فرش گور» سومین اثر خود بعد از «روای بی‌بهرت» و «سوزنگرد» درباره فرش ایرانی، است.

محمد صوفی

نویسنده، کارگردان، تهیه‌کننده و مدرس دانشگاه، فارغ‌التحصیل رشته کارگردانی سینما است. صوفی که در حال حاضر عضو هیئت مدیره انجمن صنفی تهیه‌کنندگان سینمای مستند ایران است. در فاصله سالهای ۸۵ تا ۸۹ مدیر انجمن سینمای جوان تهران و عضو شورای مدیران برگزاری جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه تهران بود. وی برگزیده فستیوال‌های فیلم کوتاه و مستند کشوری و بین‌المللی است و حضور در هیئت داوران جشنواره‌های فیلم کوتاه و مستند را در کارنامه خود دارد. علاوه بر آن محمد صوفی تهیه‌برنامه‌های متعدد تلویزیونی از جمله «رادیو هفت»، «صدیگ»، «نقره» و... را بر عهده داشته است.

مهدی شاه‌محمدی

تهیه‌کننده و کارگردان مستند، خصوصا در حوزه دفاع مقدس است. شاه‌محمدی در حوزه جنگ مستند «عملیات غیرممکن» درباره حمله به H۳ را در کارنامه دارد و همچنین در ادامه در چندین پروژه متفاوت مستند به عنوان تهیه‌کننده حضور داشته است. از جمله مستند «آشیانه عقاب» که پرتوهای از خلیل عقاب پدر سیرک ایران است و توسط مریم اسلوبی کارگردانی شده است. از دیگر آثار موفق شاه‌محمدی در حوزه تهیه‌کنندگی می‌توان از فیلم «خانه‌ای برای تو» نام برد که روایتی امیدوارکننده از یک جوان مبتلا به سرطان ارائه داد که مورد تحسین منتقدان قرار گرفت و در بخش مستند جشنواره فیلم فجر هم پخش شد.